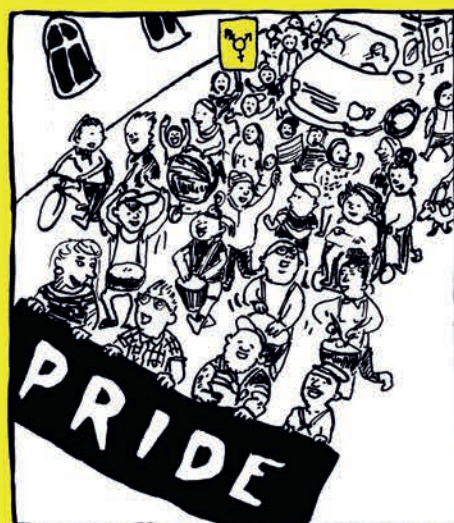
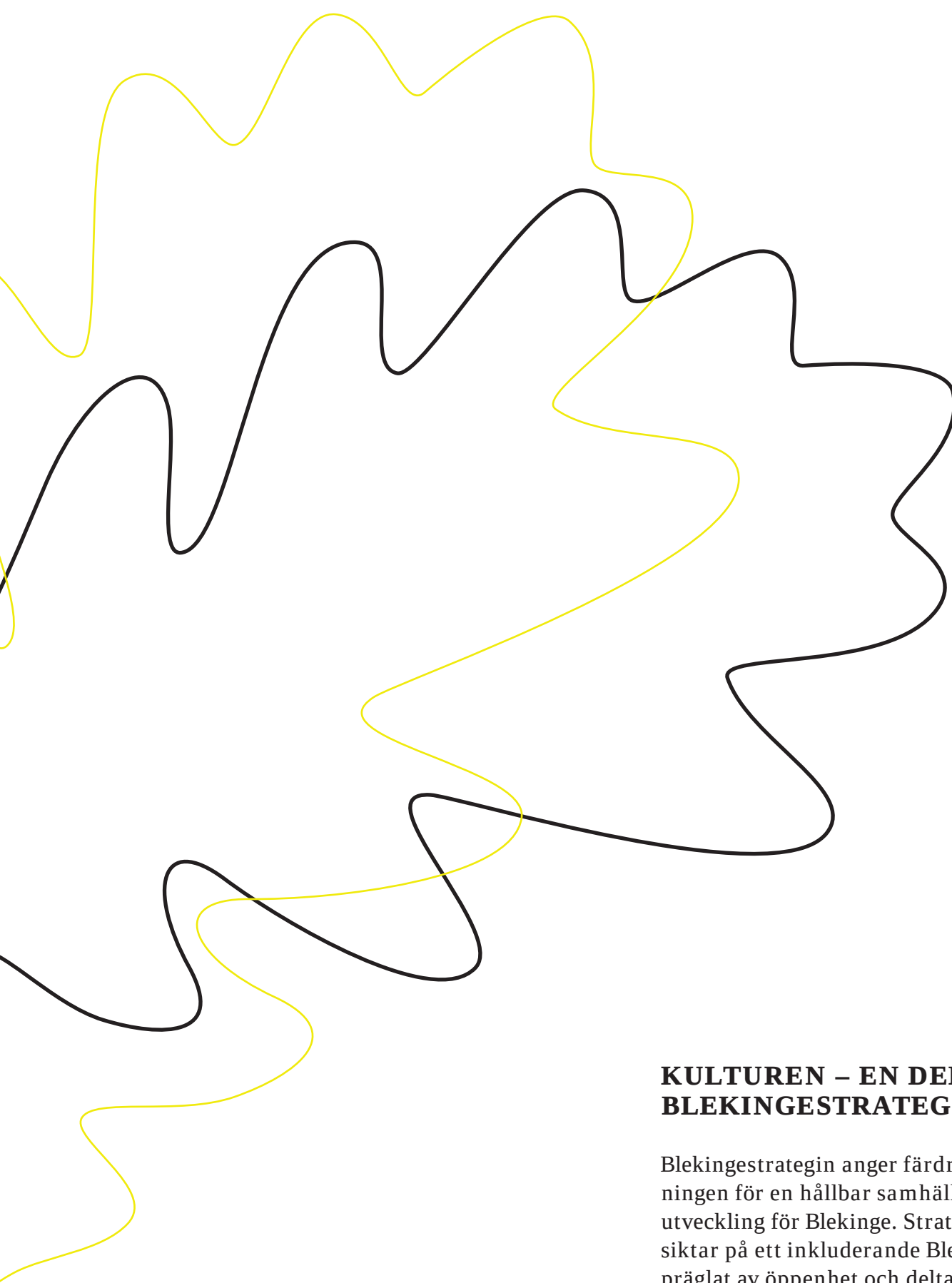

2018-
2020

KULTUREN – EN DEL AV BLEKINGESTRATEGIN

Blekingestrategin anger färdriktningen för en hållbar samhällsutveckling för Blekinge. Strategin siktar på ett inkluderande Blekinge präglad av öppenhet och deltagande, där kulturen spelar en viktig roll.

BLEKINGES REGIONALA KULTURPLAN 2018-2020

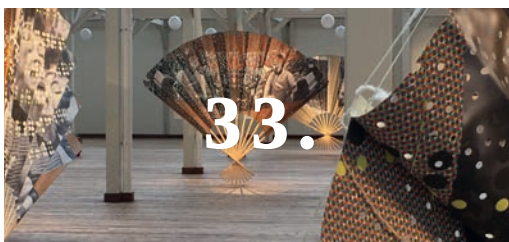
19.

38.

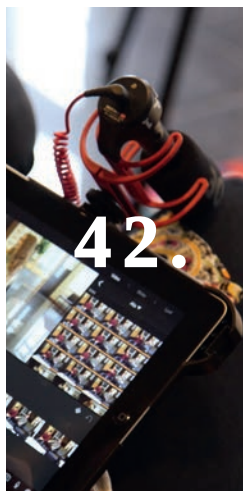
57.

33.

24.

42.

5. **FÖRORD**
6. **INLEDNING**
6. KULTUR SOM EN DEL AV SAMHÄLLSUTVECKLINGEN
7. VAD ÄR EN KULTURPLAN?
8. **KULTURPOLITISKA UTGÅNGSPUNKTER**
8. NATIONELLA KULTURPOLITISKA MÅL
9. REGIONALA KULTURPOLITISKA MÅL OCH STRATEGIER
10. KULTURPOLITISK ORGANISATION I BLEKINGE
13. SÄRSKILDA SATSNINGAR 2018-2020
14. KULTUR – EN RÄTTIGHET FÖR ALLA
16. **REGIONAL KONST- OCH KULTURVERKSAMHET**
19. DANS OCH TEATER
22. MUSIK
24. KULTURARV
26. • MUSEIVERKSAMHET
28. • ARKIV
30. • SLÖJD OCH KONSTHANTVERK
33. BILDKONST OCH FORM
35. BIBLIOTEKSVVERKSAMHET
39. LITTERATUR, BERÄTTANDE OCH LÄSFRÄMJANDE
42. FILM OCH RÖRLIG BILD
44. **REGIONALA KULTURENS ORGANISATION OCH INFRASTRUKTUR**
45. REGIONALA KULTURVERKSAMHETER
46. CIVILSAMHÄLLET
48. FOLKBILDNINGEN
50. PROFESSIONELLA KULTURSKAPARE
53. REGION BLEKINGE OCH BLEKINGES KOMMUNER
56. SAMRÅD OCH SAMVERKAN
57. REGIONALA NÄTVERK
59. DIGITALISERING
60. **TVÄRPOLITISKA OMRÅDEN**
61. KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR
62. KULTUR OCH HÄLSA
64. **UPPFÖLJNING**
66. **EKONOMI**

FÖRORD

En blåsig sommardag 2017 vandrade jag tillsammans med ett hundratals nyfikna besökare, ner över strandängarna på Torhamnslandet i Östra Blekinge. Ute i det karga kustlandskapet hade en liten grupp unga konstnärer byggt upp subtila installationer mellan land och hav. Starka upplevelser av konst, natur och samtal som just i stunden skapade ett starkt Vi. Överallt i Blekinge pågår varje dag möten och kulturupplevelser som skapar samhörighet och förståelse mellan människor, som gör våra liv rikare och mer gripbara.

I din hand har du nu Region Blekingens kulturplan för åren 2018-2020. Ett försök att sammanfatta visioner, drömmar och konkreta behov. Ett underlag för att kunna prioritera och sträva mot såväl de nationella som regionala kulturpolitiska målen.

Arbetet med planen har föregåtts av ett stort antal möten, diskussioner, samråd och remiss. Möten som i sig har varit inspirerande och tankeväckande och som på sätt och vis har varit lika viktiga som själva planen. En kulturplan kan likställas med bildningsprocess för alla inblandade, där konstens villkor och tillgängligheten ställs mot ekonomiska och geografiska utmaningar.

Kulturplanen tar sin utgångspunkt i barn och ungas rätt till kultur och konst. En självklar prioritering som vi länge varit framgångsrika med i Blekinge. Vi behöver dock kunna vidga den så kallade Blekingemodellen att omfatta bredare åldersgrupper och fler konstområden.

Kulturarbetarnas villkor har uppmärksamats de senaste åren och den nya planen tar upp flera viktiga utmaningar som är viktiga att jobba med för att säkra förutsättningarna för att som professionell kulturskapare kunna leva och verka i Blekinge.

I den förra kulturplanen utpekades särskilt behovet av en plats för bildkonsten i Blekinge. Arbetet fortsätter nu med att bygga upp ett centrum för bildkonsten.

En av de riktigt stora kulturpolitiska utmaningarna är hur vi skall kunna bredda konsten och kulturen så att alla kan ta del av utbud och möjligheter. En ökad digitalisering är en möjlighet men vi tror också att satsning på kulturpedagogik kan skapa helt ny tillgänglighet.

Kulturarvet har en särskild roll där ökad tillgänglighet och ökad kunskap kan bidra till rikare livsmiljö men också vara den viktigaste resursen för en växande besöksnäring.

En kulturplan blir aldrig färdig – det behövs ständigt en levande dialog kring kulturpolitiken och konstens villkor. Vi har stora utmaningar inför framtiden där det kommer krävas utökade samarbeten både med Blekinges kommuner och angränsade regioner.

Ett stort tack till alla som medverkat i arbetet med att förverkliga kulturplanen.

Ivar Wenster

*Ordförande kultur- och
fritidsnämnden Region Blekinge*

INLEDNING

KULTUR SOM EN DEL AV SAMHÄLLS-UTVECKLINGEN

Kulturen har en viktig roll i en hållbar samhällsutveckling, både som egen kraft och i samverkan med andra politikområden. Den har en stor betydelse för en hållbar utveckling vad gäller mångfald, jämställdhet, miljö och social sammanhållning. Kultur, kulturarv och naturmiljöer har viktiga roller för både individers utveckling och för regioners hållbara tillväxt och utveckling, sysselsättning, attraktivitet samt konkurrenskraft.¹

Konst och kultur ger viktiga nycklar till samhällets och enskilda invånares identitet, tillhörighet och gemenskap. Konst och kultur kan få människor att se världen och sig själva genom andras ögon. Kultur ger individer och samhällen bättre förmåga att möta livet och dess förändringar. Kultur ger perspektivförskjutning, ifrågasättande, empati, skapar sammanhang och mening. Att få ta del av konstnärliga upplevelser och själv ges möjlighet att uttrycka sig konstnärligt är

grundläggande mänskliga behov. Den professionella konsten ger inte bara konstnärliga upplevelser utan kan också vara bärare av samhällskritik. Det är därför viktigt att värna den konstnärliga friheten och kulturens egenvärde som en del av en demokrati.

Begreppet kultur kan vara brett och innefatta mycket eller smalare och endast åsyfta konstområdena. Inom konst- och kulturpolitiken är kulturbegreppet rörligt, i kulturplanen är det dock områdena scenkonst, kulturarv, bibliotek, läsfrämjande, bildkonst och form samt film och rörlig bild ur ett regionalt perspektiv som berörs. Kulturplanen tar också upp områden där kultur är en del av andra politikområden såsom hälsa och näringsliv, den berör också vilka aktörer som samspelar inom kulturen ur ett regionalt perspektiv; kommuner, regionala kulturverksamheter, kulturskaparna samt civilsamhället² inklusive folkbildningen.

¹ En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020, s 40.

² Med det civila samhället avses en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor organiserar sig och agerar tillsammans i gemensamma intressen. Det kan till exempel vara nätverk eller ideella föreningar.

VAD ÄR EN KULTURPLAN?

En regional kulturplan beskriver vilka kultursatsningar en region vill genomföra under en viss period. Den beskriver hur den regionala kulturella infrastrukturen ser ut, vad som regionalt ska prioriteras och hur satsningarna som ska göras är kopplade till de nationella kulturpolitiska målen. Kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och i samråd med länets professionella kulturliv samt det civila samhället.

Den regionala kulturplanen är en del av den så kallade kultursamverkansmodellen, som innebär att Kulturdepartementet har gett regionerna i uppdrag att fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, i enlighet med förordning 2010:2012. Som ett underlag för fördelning av de statliga bidragen tas en regional kulturplan fram. Kultursamverkansmodellen är tänkt att ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer samt bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås. Syftet med kultursamverkansmodellen är också att föra kulturen närmare medborgarna och öka samverkan mellan stat, region och kommuner samt civilsamhället och de professionella kulturskaparna.

Kultursamverkansmodellen innebär att Region Blekinge har ansvaret att fördela regionala samt statliga bidrag som främjar en god tillgång för Blekinges invånare till:

1. professionell teater-, dans- och musikverksamhet,
2. museiverksamhet,
3. biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet,
4. konst- och kulturfrämjande verksamhet,
5. regional enskild arkivverksamhet,
6. filmkulturell verksamhet, och
7. främjande av hemslöjd.

För att visa på hela Blekinges regionala kulturliv innehåller kulturplanen mer än verksamheterna som ingår i kultursamverkansmodellen. Blekinges kulturliv med regionala uppdrag omfattar även professionella kulturskapare vissa delar av civilsamhället och amatörer. Den beskriver även utvecklingsvilja inom andra politikområden där kulturen är en viktig drivkraft såsom besöksnäring, hälsa samt kulturella och kreativa näringar (KKN). Kulturplanen visar en viljeinriktning och är ett prioriteringsverktyg. Den är ett underlag i diskussionen med staten, med kulturaktörer och andra politikområden.

Kulturplanen speglar inte all kultur som händer i Blekinges kommuner eller vilka kommunala kulturföreningar eller kulturaktörer som finns. Den visar delar av vad som har framkommit i dialog med regionala kulturverksamheter, professionella kulturskapare och civilsamhället och vad dessa aktörer vill med kulturen och vilka behov som finns.

KULTURPOLITISKA UTGÅNGSPUNKTER

NATIONELLA KULTUR- POLITISKA MÅL

De nationella kulturpolitiska målen som ska vara vägledande för all kulturverksamhet oberoende av samhällssektor lyder:

- 🌿 Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- 🌿 främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- 🌿 främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- 🌿 främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- 🌿 främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- 🌿 särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

REGIONALA KULTURPOLITISKA MÅL OCH STRATEGIER

Blekinges regionala utvecklingsstrategi kallas för *Blekingestrategin*. Målet med Blekingestrategin är ett *Blekinge där fler vill bo, arbeta och komma på besök*. De regionala utvecklingsstrategierna görs på uppdrag av regeringen och kan ses som ett paraply och en övergripande riktning för andra regionala och lokala strategier, planer och program, som tex kulturplanen.

Kulturen finns inom samtliga insatsområden i Blekingestrategin, men särskilt under rubriken Livskvalitet, där visionen lyder;

” Öppenhet och deltagande

2020 är Blekinge ett inkluderande samhälle präglad av öppenhet och deltagande med ett nyskapande kultur-, idrotts- och fritidsliv med bredd och kvalitet. ”

Kulturplanens prioriteringar, insatser samt aktörer har även en del i att genomföra Blekingestrategins horisontella perspektiv, vilka är;

- *hållbarhet* – samhällsutvecklingen ska anpassas efter vad miljö och människors hälsa tål
- *jämställdhet* – kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet till makt och inflytande
- *mångfald* – alla har rätt att delta och bidra på lika villkor till samhällsutvecklingen
- *internationalisering* – stärkt internationalisering med geografiskt fokus på Östersjöregionen, är en framgångsfaktor för Blekinges fortsatta utveckling
- *samverkan* – samverkan mellan kommuner och landsting, näringsliv och civilsamhälle samt grannregioner är viktigt för Blekinges utveckling.

Struktur för offentliga aktörer inom kultur.

KULTURPOLITISK ORGANISATION I BLEKINGE

Region Blekinges kultur- och fritidsnämnd är en viktig del i att göra det övergripande målet om öppenhet och deltagande i Blekingestrategin möjlig och bidra till att Blekinge är ett inkluderande samhälle som kan erbjuda ett nyskapande kulturliv med bredd och kvalitet.

Kulturpolitiken i Blekinge ska bidra till en hållbar och demokratisk samhällsutveckling som är tillgänglig för alla. En av nämndens större uppgifter är att utveckla och följa upp verksamheterna inom kultursamverkansmodellen.

Genom att främja mobilitet över kommun- och länsgränser för både profession och invånare kan tillgängligheten till kultur öka. Genom att tillsammans visa på den kultur som händer i Blekinge och närliggande län kan intresset för kultur öka. Genom att främja samarbete mellan olika konstarter och aktörer kan samverkan öka.

För att öka tillgängligheten till kultur och utveckla samverkan ingår Region Blekinges kultur- och fritidsnämnd i Regionsamverkan Sydsverige, ett samarbetsorgan för Sveriges

sex sydligaste regioner. Regionsamverkan Sydsverige arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling för Sydsverige genom strategiskt kunskapsutbyte och främjande av interregionala och interkommunala samarbeten. Målsättningen är att skapa en hållbar utveckling i Sydsverige till förmån för hela landet. Tre kulturpolitiska prioriteringar har tagits fram:

- 🌿 *Sydsverige lockar*
Dynamiskt och öppet med internationell lyskraft
- 🌿 *Sydsverige samverkar*
En kulturpolitik som stimulerar samverkan
- 🌿 *Sydsverige tillgängliggör*
Ett gränslöst Sydsverige tillgängligt för alla

För att uppnå de nationella kulturpolitiska målen och den regionala övergripande visionen i Blekingestrategin, strävar nämnden efter att;

 Stärka barn och ungas tillgång till kultur, genom utveckling av kulturgarantin, kallad Blekingemodellen. Utveckling sker genom ökat utbud av konstformer och breddning av åldrar. Utveckling sker också genom att främja det egna skapandet och digital tillgänglighet.

 Stärka det professionella kulturlivet, vilket i sin tur ger förutsättningar för en kultur med kvalitet och konstnärlig förnyelse. Den professionella kulturen, vare sig på institution eller i egen verksamhet, kan agera förebild för icke professionella och göra så att intresse, nyfikenhet och engagemang växer hos länets invånare.

 Stärka den kulturella infrastrukturen, vilket innebär att stärka möjligheterna för flera konstformer i hela Blekinge, tillgängligheten till kultur ska öka och det ska finnas möjlighet till både upplevelse och eget skapande. Främjande av den kulturella infrastrukturen ska underlätta för producenter och arrangörer. I den kulturella infrastrukturen ingår institutioner, organisationer, professionella kulturskapare samt föreningar.

”Göra det övergripande målet om öppenhet och deltagande i Blekingestrategin möjlig. ”

Principer i arbetet med kultur:

Två allmänt vedertagna begrepp inom kulturen som Region Blekinges kultur- och fritidsnämnd arbetar efter är ”konsten och kulturens egenvärde” samt ”armlängds avstånd”.

Konsten och kulturens egenvärde avser ”konst och kultur för konsten och kulturens egen skull”. Det innebär att det konstnärliga uttrycket är ett mål i sig som inte behöver tillföra något till andra områden i första hand. Konsten och kulturen ska inte alltid vara ett verktyg för att uppnå något annat.

Armlängds avstånd innebär att politiker och tjänstepersoner inte ska bestämma om innehållet i den konstnärliga verksamheten eller göra en konstnärlig bedömning av den. Det innebär en strävan efter balans mellan kravet på styrning och kontroll av hur skattemedel används mot det lika viktiga kravet på frihet för det konstnärliga skapandet.

Ytterligare ett begrepp som är viktigt i nämndens arbete med att fördela resurser är *jämställdhetsintegrering med intersektionellt perspektiv*, vilket innebär att göra en konsekvensanalys av besluten som tas. Vem är det som nås, vem får ta del av samhällets resurser? Jämställdhetsintegrering betyder att både män och kvinnor ska få ta del av samhällets resurser. Det intersektionella perspektivet innebär att också ta hänsyn till att flera olika diskriminerande maktordningar samverkar. Till exempel är det inte bara uppfattning om kön som kan spela roll vid beslutsfattande utan även uppfattning och fördomar om sexualitet, ålder, funktionalitet och etnicitet osv.

”Tre viktiga satsningar är Bildkonst och form,
Professionella kulturskapares villkor och
Kulturpedagogisk kompetens.”

SÄRSKILDA SATSNINGAR 2018–2020

Med utgångspunkt i samtalen med kommuner, kulturverksamheter med regionala uppdrag inom kultursamverkansmodellen, professionella kulturskapare samt civilsamhälle har Region Blekinges kultur- och fritidsnämnd tagit fram prioriteringsområden som ska driva utvecklingen av kulturen i Blekinge framåt.

Tre områden lyfts här fram som särskilt prioriterade och kallas för *särskilda satsningar*, vilket också är en del i att göra det möjligt att uppnå de nationella kulturpolitiska målen som handlar om att *"alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet"* samt att *"kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling"*.

Bildkonst och form

Under föregående kulturplan pekades bildkonst och form ut som en särskild satsning, vilket har möjliggjort en uppbyggnad av en regional infrastruktur för bildkonst och form genom ett konstresurscentrum. Regionala och statliga resurser tillsammans med Ronneby kommun och Kulturcentrum som plats ska utveckla hela Blekinges konstliv.

Vidare satsning på utvecklingsmedel till ett konstresurscentrum ska gagna bildkonsten på alla plan, lokalt och regionalt, och vara en resurs för professionellt aktiva bildkonstnärer i Blekinge, kommuner samt föreningar genom bland annat kompetensutvecklingstillfällen, handledning osv.

Professionella kulturskapares villkor

Kulturskaparnas möjligheter att försörja sig på sitt arbete och villkoren för att skapa konst är en central fråga för konstnärspolitiken. Konstnärspolitiken ska främja kvalitet och konstnärlig förnyelse. Det är konst- och kulturpolitikens uppgift att bidra till att det finns ekonomiska och andra förutsättningar för den skapande verksamhet som annars inte skulle komma till uttryck – inte minst när det gäller förnyelse och utveckling av kulturen. En del i detta är att verka för goda villkor för de professionella kulturskaparnas konstnärliga arbete.

För att bidra till bättre förutsättningar att verka i Blekinge behöver bland annat samverkan mellan näringspolitiken, politiken för regional tillväxt samt kulturpolitiken utvecklas, kommunalt och regionalt. Det handlar bland annat om att stärka medvetenheten om de kulturella och kreativa näringarnas potential samt värnandet av upphovsrätten som en förutsättning för konstnärers frihet och försörjningsmöjligheter.

Kulturpedagogisk kompetens

Den kulturpedagogiska kompetensen är viktig för att kunna öka kunskapen om vår historia, få redskap till att möta förändringar i livet samt problematisera omvärlden. Att utveckla den pedagogiska kompetensen inom konst- och kulturverksamheter handlar om att höja kulturens status och utveckla mötet med publiken, för att skapa förutsättningar till bildning.

En hög kvalitet i kulturförmedlingen skapar också goda förutsättningar för utveckling av besöksnäringen.

KULTUR – EN RÄTTIGHET FÖR ALLA

För att Blekinge ska kunna vara ett inkluderande samhälle präglat av öppenhet och deltagande, i enlighet med Blekingestrategin, behöver kulturen vara en viktig del av samhällsutvecklingen.

Kulturen kan göra så att vi förstår andra människors verklighet, den kan sammanföra oss och ge oss nya perspektiv. I de nationella kulturpolitiska målen står det att "... alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet ...". Det handlar om att det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället samt motverka diskriminering, enligt Sveriges grundlag. För att göra detta möjligt är det viktigt att särskilt beakta hur kulturen når och angår särskilda målgrupper och att lyfta fram vissa perspektiv i arbetet med regional kultur, tillsammans med de horisontella perspektiven i Blekingestrategin.

Dessa målgrupper och perspektiv ska beaktas i all hantering av regionala resurser, såsom projektmedel och verksamhetsbidrag. Detta kan innebära att projekt som vänder sig till en viss målgrupp kan prioriteras framför andra.

Barn och unga – är en prioriterad målgrupp nationellt, regionalt och kommunalt. Barns rätt att få ta del av kultur är en del av FN:s konvention om barnets rättigheter, en del av de nationella kulturpolitiska målen och en del av Blekingestrategin. Det är en av kulturpolitikens stora uppgifter att se till att det finns kulturell infrastruktur och möjligheter för producenter, institutioner och övriga professionella kulturskapare att kunna nå alla barn och unga i både upplevelse och eget skapande. Kommunernas musik- och kulturskolor är en viktig del, Skapande skola är en annan och Blekingemodellen som når alla barn i Blekinge mer än en gång per år är ett tredje exempel på att nå målgruppen. All verksamhet ska genomföras med ett barnrättsperspektiv i enlighet med konventionen.

Nationella minoriteter – Sveriges fem nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar, samer och tornedalingar. De fem minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. 2010 trädde en ny lag om nationella minoriteter i kraft och gäller i hela Sverige. Den innebär att minoritetsspråken ska skyddas och främjas, nationella minoriteter ska kunna behålla och utveckla sin kultur och förvaltningsmyndigheter är skyldiga att informera om minoriteternas rättigheter och ge inflytande i egna frågor. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska särskilt främjas.

Hållbarhet – ett hållbart samhälle ska enligt miljöbalkens definition tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov. Samhällsutvecklingen ska anpassas efter vad miljön och människors hälsa tål. Ett exempel på hur ekologisk och social hållbarhet inom kulturen kan yttra sig är den handbok i att arrangera socialt och ekologiskt hållbara festivaler och evenemang som har tagits fram i Blekinge.

Jämställdhet – Regeringens nationella jämställdhetspolitik är en självklarhet även i arbetet med den regionala kulturen och de verksamheter som får regionalt verksamhetsbidrag. De nationella målen handlar om att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att forma samhället och sitt eget liv. Region Blekinge arbetar också efter jämställdhetstegrering med ett intersektionellt perspektiv av den egna organisationens beslut. Detta innebär att alla förslag och beslut ska analy-

seras så att möjligheter och konsekvenser för både kvinnor och män utreds. Ett intersektionellt perspektiv innebär att man också ser till hur andra maktordningar kan påverka besluten, såsom ålder, etnicitet, sexualitet osv.

Tillgänglighet – Med ökad tillgänglighet menas att kulturen ska kunna nå fler människor. Bland annat åsyftas funktionshinderspolitiken, det vill säga att avvärja fysiska hinder så att alla kan delta i kulturlivet, som publik eller på scen. Det handlar också om att bli mer tillgänglig digitalt. Alla regionala kulturverksamheter med statligt bidrag har åtgärdat lätt avhjälpbara hinder och enligt standarder gjort sina hemsidor tillgängliga, enligt Kulturrådets strävan att följa regeringens funktionshinderspolitik. Region Blekinge vill i samverkan med kommunerna sträva efter att även övriga kulturverksamheter ska erbjuda kultur i tillgängliga lokaler.

Mångfald – Mångfald är en demokrati- och jämlikhetsfråga. Det handlar om att spegla hur samhället ser ut och vilka människor som bor där. Det är viktigt att reflektera över vem som förmedlar konst och kultur, vem som står på scenen, vems historia och verklighet som berättas och vem som finns i publiken, vem angår det som förmedlas? Det är viktigt att konst- och kulturområdet är inkluderande i sitt tillvägagångssätt. Det gäller att särskilt beakta ålder, etnicitet, jämställdhet samt hbtq-perspektiv.

Interkulturellt förhållningssätt – Interkultur innebär en gränsöverskridande process, en interaktion mellan människor från olika kulturer samt en ömsesidighet för varandra. Att ha ett interkulturellt förhållningssätt handlar om öppenhet och nyfikenhet gentemot den mångfald av språk och kulturer som finns i samhället idag. Konst- och kulturverksamheter med regionalt bidrag ska ha ett interkulturellt förhållningssätt.

Internationalisering – Öppenhet och mobilitet för kulturaktörer är avgörande för förnyelse och utveckling inom kulturlivet, vilket kan möjliggöras genom bland annat internationella utbyten. Genom bidragsgivning och samarbeten mellan olika verksamheter och politikområden kan det internationella utbytet öka. Internationella gästspel, Blekinge som fristad och informationsspridning om EU-program och annan finansiering är regionala prioriteringar för att öka de internationella kontakterna.

REGIONAL KONST- OCH KULTURVERKSAMHET

”Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse.”

I följande avsnitt beskrivs konst- och kulturområdena och dess utvecklingsmöjligheter i Blekinge och vilka regionala aktörer som finns respektive område. Utvecklingsmöjligheterna beskrivs utifrån nationella och regionala målsättningar, tar avstamp i Blekingestrategin samt de särskilda satsningarna. De regionala kulturverksamheternas respektive utvecklingsuppdrag finns beskrivna mer specifikt i varje verksamhets villkor.

Tio av de regionala kulturverksamheterna är inom kultursamverkansmodellen, det vill säga de är både regionalt och statligt finansierade. Verksamheterna följs särskilt upp av Statens kulturråd enligt föreskrift 2010:2012. Dessa regionala kulturverksamheter arbetar bland annat efter att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen och målen i Blekingestrategin samt kulturplanen. De arbetar för att i samverkan med andra kulturaktörer, ideella föreningar, amatörer och professionella driva kulturens utveckling i Blekinge framåt. De arbetar för att:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur³

VERKSAMHETER INOM KULTURSAMVERKANSMODELLEN ÄR:

 Musik i Blekinge	Region Blekinge/kommunalförbund
 Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg	Region Blekinge/kommunalförbund
 Slöjd i Blekinge	Region Blekinge/kommunalförbund
 Blekinge museum	Stiftelse
 Blekingearkivet	Ideell förening
 Regionteatern Blekinge Kronoberg	Aktiebolag
 Riksteatern Blekinge	Ideell förening
 Dans i Sydost	Region Blekinge/kommunalförbund
 Reaktor Sydost	Ideell förening
 Konst i Blekinge	Region Blekinge/kommunalförbund

³ Ur de nationella kulturpolitiska målen.

”Blekingemodellen är en kulturgaranti som utlovar minst två scenkonstföreställningar per år och barn.”

DANS OCH TEATER

Scenkonsten är en viktig del i att förverkliga de nationella kulturpolitiska målen om kulturen som dynamisk, utmanande och kreativ. Inom scenkonsten finns många olika aktörer; regionala scenkonstinstitutioner, professionella kulturskapare i egen verksamhet, kulturskolor, studieförbund, folkhögskolor och föreningar.

Scenkonstinstitutioner är viktiga aktörer för professionella kulturskapare som arbetsgivare och en samarbetspartner som erbjuder kompetensutveckling och stöttning till kulturföreningar. Scenkonsten erbjuder bra möjligheter till internationellt utbyte och samverkan samt möjligheter till att levandegöra kulturarvet. De professionella kulturskaparna tillsammans med institutionerna och kommunerna spelar en viktig roll för blekingebornas möjlighet att uppleva professionell scenkonst och bidrar till att skapa ett kreativt kulturklimat i Blekinge.

Blekingemodellen är en "kulturgaranti" som utlovar minst två scenkonstföreställningar (teater, dans och musik) per år och barn. En utredning av Blekingemodellen visade på utvecklingsmöjligheten att bredda modellen med fler konstområden samt erbjuda kultur för fler åldrar. Arbetet med att förverkliga detta påbörjades 2017. Avtal tas fram med kommunerna i länet för att garantera alla skolelever i grundskolan scenkonstupplevelser. Föreställningarna arrangeras av kommunerna som spelar en viktig roll genom bidrag och praktiskt samarbete.

Den regionala infrastrukturen för dans har under de senaste åren utvecklats mycket i Blekinge. Infrastrukturen är delvis utbyggd och regionala uppdrag med verksamhetsbidrag har tillkommit. Detta tack vare att dansen under föregående kulturplan var utpekad som en "särskild satsning". Regionteatern Blekinge Kronoberg har fått utökad uppdrag inom professionell dans, främjandeuppdraget inom Dans i Sydost har utökats och föreningen Dans i Blekinge har idag regionala uppdrag inom dans. Tack vare den

regionala satsningen på dans tillkom även statliga resurser inom kultursamverkansmodellen, med start 2017 för att fortsätta utvecklingen med den regionala infrastrukturen. Regionteatern Blekinge Kronoberg, Dans i Sydost och Dans i Blekinge samarbetar i hög grad inom dansen för att tillsammans kunna erbjuda blekingarna professionell dans, nationell liksom internationell.

Genom samverkan mellan de sex regionerna i södra Sverige har ett samarbete kring dans påbörjats. Verksamheter med professionell dans i sitt uppdrag ingår i samarbetet, där möjligheter utvecklas för turnéutbyte, samproduktion, publikutveckling samt digital distribution. Målet är att fler i södra Sverige ska kunna ta del av ett rikt dansutbud.

Teatern är en viktig del av demokratin där samhället kan ifrågasättas och utmanas. Invanda föreställningar kan brytas och vi kan ta del av andra människors öden. Det är därför viktigt att teatern har möjlighet till att ständigt utveckla sitt konstnärskap genom interregionala, interkulturella och internationella kontakter och utbyten. Teatern ska angå och finnas tillgänglig för alla, särskilt för barn och unga. Den regionala scenkonstinstitutionen Regionteatern Blekinge Kronoberg som turnerar i de båda länen med uppdraget att producera, arrangera och stimulera scenkonst för barn, unga och vuxna, har barn och unga som en fortsatt prioriterad målgrupp. Blekinge har många verkamma aktörer inom teater som är viktiga för den kulturella infrastrukturen. Teatergrupperna breddar utbudet av scenkonst i länet och gör så att flera målgrupper kan nås av lokalt producerad teater.

De arrangerande lokala riksteaterföreningarna som finns i varje kommun är viktiga för att sprida scenkonstens utbud och välkomna publiken. Att teatern är beroende av ideella krafter som arrangörer ställer dock krav på engagemang och bra samarbeten. Samverkan mellan det professionella och ideella är betydelsefullt för att skapa fler offentliga arrangemang med ett bredare utbud av scenkonstupplevelser.

Utveckling

Utveckla arrangörskapet inom scenkonsten

Arrangörer för scenkonst är ofta ideella föreningar, som är viktiga för den kulturella infrastrukturen och att sprida scenkonsten. De gör det möjligt för scenkonsten att nå Blekinges invånare även utanför tätorterna. Det kräver bra samarbeten med institutioner och övriga aktörer inom scenkonsten. Arrangörsstrukturerna behöver dock utvecklas, till exempel genom att ta tillvara unga människors engagemang och finna nya vägar till arrangörskap för att nå fler målgrupper.

Öka tillgängligheten till scenkonsten

Genom digitaliseringens möjligheter kan tillgängligheten till scenkonst öka. Dock kräver digitaliseringen nya former av kompetenser, inte minst konstnärlig för att göra gestaltningar av analoga förlagor rättvisa, men även inom interaktivitet och pedagogik. Det behövs också resurser till kompetensutveckling, skapande och underhåll samt kunskap om avtal och upphovsrätt.

Vissa delar av infrastrukturen för dans har under de senaste åren utvecklats och utbudet av professionell dans i Blekinge har ökat markant. Men lokaler och scener för scenkonst är en fortsatt utmaning som behöver utvecklas i samverkan med kommunerna. Utmaningen att sprida scenkonsten i hela Blekinge har delvis med utbudet av scener

att göra. Det handlar också om att öka besökarnas mobilitet över kommungränserna.

Stärka de professionella kulturskaparnas möjligheter att verka i Blekinge

Att skapa tillfällen för professionella scenkonstnärer att verka i regionen är viktigt för utvecklingen av konsten och kulturen i Blekinge. En utvecklingsmöjlighet är att skapa residensmöjligheter i Blekinge. Detta kan stärka kulturskaparna som redan finns i regionen samt bidra till fler möjligheter för blekingeborna att kunna ta del av ett mer varierat utbud. För att långsiktigt kunna erbjuda residens behövs samverkan mellan flera olika aktörer i regionen. Nya samarbeten och gränsöverskridande projekt och produktioner ska lyftas för att främja den konstnärliga förnyelsen.

Främja interregionalt och internationellt utbyte

Samverkan mellan de sex sydligaste regionerna har lett till att scenkonstinstitutionerna har påbörjat samarbete kring dans, för att öka tillgängligheten till scenkonst för medborgarna och främja konstnärlig förnyelse. Samarbeten och samverkan mellan institutioner och andra professionella kulturskapare behöver fortsätta utvecklas över länsgränserna och internationellt.

För att kunna erbjuda ett varierat utbud av samtida dans ges en blandad repertoar av lokalt, nationellt och internationellt. Samverkan mellan lokala dansare, scenkonstinstitution och dansare från andra länder behöver fortsatt främjas för att utveckla den konstnärliga förnyelsen.

Främja barn och ungas möte med scenkonst

Teater kan vara en pedagogisk resurs och erbjuda möjligheter till eget skapande. Genom att få uppleva och prova på scen-

konstnärliga uttryck kan barn få en möjlighet till att problematisera och skildra sin värld. En ytterligare utvecklingsmöjlighet är att genom familjeföreställningar främja barn och ungas möte med scenkonsten. Det handlar också om att utveckla former för att stärka kompetensutveckling, arrangörskap och publikarbete.

REGION BLEKINGE VILL:

- Utveckla arrangörskapet inom scenkonsten
- Öka tillgängligheten till scenkonsten
- Stärka de professionella kulturskaparnas möjligheter att verka i Blekinge
- Främja interregionalt och internationellt utbyte
- Främja barn och ungas möte med scenkonst

Regional infrastruktur

Regionteatern Blekinge Kronoberg har uppdraget att producera, arrangera och stimulera scenkonst för barn, unga och vuxna. Barn och unga är en prioriterad målgrupp. Regionteatern ska verka för att stärka arrangörs- och publikutvecklingen, stimulera det egna skapandet och vara en resurs för amatörer. I och med den nya bolagsordning 2017 tillkom uppdraget att stärka och öka den professionella dansens närvaro i Blekinge med sikte på hög kvalitet ur ett nationellt perspektiv genom egen produktion, samproduktion, residens och gästspelsverksamhet. Verksamheten bedrivs genom produktion, samproduktion, pedagogisk verksamhet, programverksamhet, residens och gästspelsverksamhet. Teatern drivs som ett aktiebolag med Landstinget Kronoberg (49 %), Landstinget Blekinge (29 %) och Växjö kommun (22 %) som ägare.

Dans i Sydost har till uppgift att stärka dans som konstform med barn och unga som prioriterad målgrupp. I det främjande uppdraget ingår att samordna nätverk, bistå med kompetens kring dans, skapa mötesplatser för dans och stimulera publikutveckling. Dans i Sydost ska främja barn och ungas möjligheter att ta del av dans som professionell uttrycksform samt att uttrycka sig genom dans. Dans i Sydost ska också stödja danspedagoger och personer som i sin

verksamhet möter barn och unga samt stärka förutsättningarna för professionella dansare att verka i Blekinge.

Riksteatern Blekinges uppgift är att hjälpa teaterföreningarna att göra scenkonst tillgänglig för alla, vilket innebär ett aktivt arbete med jämlikhetsstrategi och tillgänglighetsfrågor. Riksteatern Blekinge ska utveckla en stark länstäckande arrangörsorganisation, utveckla internationella kontakter samt samverka inom Scenkonst Sydost, Riksteatern södra och västra Sverige. Konsulentens uppdrag är att verkställa och utveckla verksamheten, att vara en katalysator för scenkonst i länet och att på olika sätt underlätta för länets scenkonstnärer att kunna verka på hemmaplan.

Verksamheter med regionala föreningsvillkor är Dans i Blekinge, Folkteatern Ronneby och Teatersmedjan.

Scenkonst Sydost erbjuder kompetensutveckling, arrangörsutveckling och konstnärlig utveckling för scenkonstinstitutionerna i Blekinge, Kronoberg och Kalmar.

Blekinge Folkhögskola erbjuder teaterlinje samt dramapedagogutbildning

Studieförbunden som mötesplats för bildning och kultur, med regionala utvecklingsuppdrag.

MUSIK

Musik är en stor del av den kulturella infrastrukturen. Kulturvaneundersökningen som genomfördes i Blekinge 2016 visade på att de allra flesta blekingeborna lägger mycket tid på musiklyssnande och många sjunger och spelar instrument.

Blekinge har ett rikt musikliv tack vare både professionella och amatörmusiker. Det lokala föreningslivet spelar en viktig roll, både i utövande och i att arrangera. Länets jazz- och kammarmusikföreningar är av tradition välfungerande. Övriga genrer som visa, kör, folkmusik, pop och rock är i behov av ökat stöd för att kunna verka på samma villkor. Blekinge står som värd för en kurs inom en högskoleutbildning på masternivå för blåsmusiker, som lockar elever och lärare från hela världen. Musikskolor finns i alla kommuner och genom samarbete mellan Blekinge läns Bildningsförbund, Musik i Blekinge och studieförbunden finns det gott om möjligheter att låna instrument och lokaler att öva i.

Att Marinens Musikkår ligger i Blekinge, som en av landets tre professionella musikkårer, gör att musiklivet får en speciell prägel. Att musikkårens verksamma professionella musiker finns att tillgå är en resurs för länets musikliv. Blekinge har även en rad verksamma orkestrar och kyrkomusiker som förstärker musiklivet ytterligare.

Blekinges länsmusikorganisation, Musik i Blekinge, är en aktör som särskilt stöttar ungdomars kreativitet och tar tillvara deras engagemang, bland annat genom att ge unga i Blekinge möjlighet att delta i och lära sig processen med att skapa, marknadsföra och publicera musik digitalt. Genom integrationsprojektet Songlines arbetar man gemensamt med andra aktörer för att skapa mötesplatser för ensamkommande barn och unga, för att tillsammans skapa kulturupplevelser.

Blekingemodellen säkerställer att samtliga barn i åldrarna 3-16 år nås av minst en musikföreställning per år. Musik i Blekinge administrerar utbud, turnéläggning samt subventioner inom musiken. Musik i Blekinge är också en del av det som kallas Kultur i vården och Kultur i omsorgen, som handlar om att främja välmående genom kultur och är ett samarbete med Blekinge läns Bildningsförbund och kommunerna.

Utveckling

Främja digitalt skapande och digital tillgänglighet

Att skapa sin egen musik digitalt har gett helt nya möjligheter, men det behövs teknisk infrastruktur, både vad gäller bredband och mjukvara. Det behövs också kompetens för att inspirera fler till användning och för att kunna erbjuda fördjupade kunskaper, även inom marknadsföring och publicering av musik.

Utveckla arrangörskapet

Arrangörsledet lider brist på återväxt vilket måste tas på allvar och hanteras i närtid. Situationen behöver analyseras för att finna en hållbar utveckling och exempel på bra metoder lyftas fram. "Kreativa kuberna" är ett exempel på metodutveckling för att stötta unga som arrangörer.

Stärka professionella musikers villkor

För att kunna främja ett varierat musikaliskt utbud i hela länet, präglad av konstnärlig förnyelse och hög kvalitet behöver professionella musikers villkor tas tillvara.

Hög kvalitet ska kunna ges i utbud för både unga och vuxna. Kompetensutvecklingsinsatser behövs inom marknadsföring, musikers arbetsvillkor samt kunskap om avtal och ersättningsnivåer för både offentliga aktörer, musiker samt arrangörer. Det är också viktigt att kunna erbjuda musiker möjligheter att skapa nätverk genom den regionala strukturen.

Främja barn och ungas möjligheter till musikupplevelser och eget skapande

Musiken har en väl fungerande modell för att nå alla barn och unga i länet, men behöver utveckla möjligheterna för målgruppen till eget musikaliskt skapande. Verksamheten ska genomsyras av en hållbar utveckling, där jämställdhet och mångfald är prioriterade perspektiv.

REGION BLEKINGE VILL:

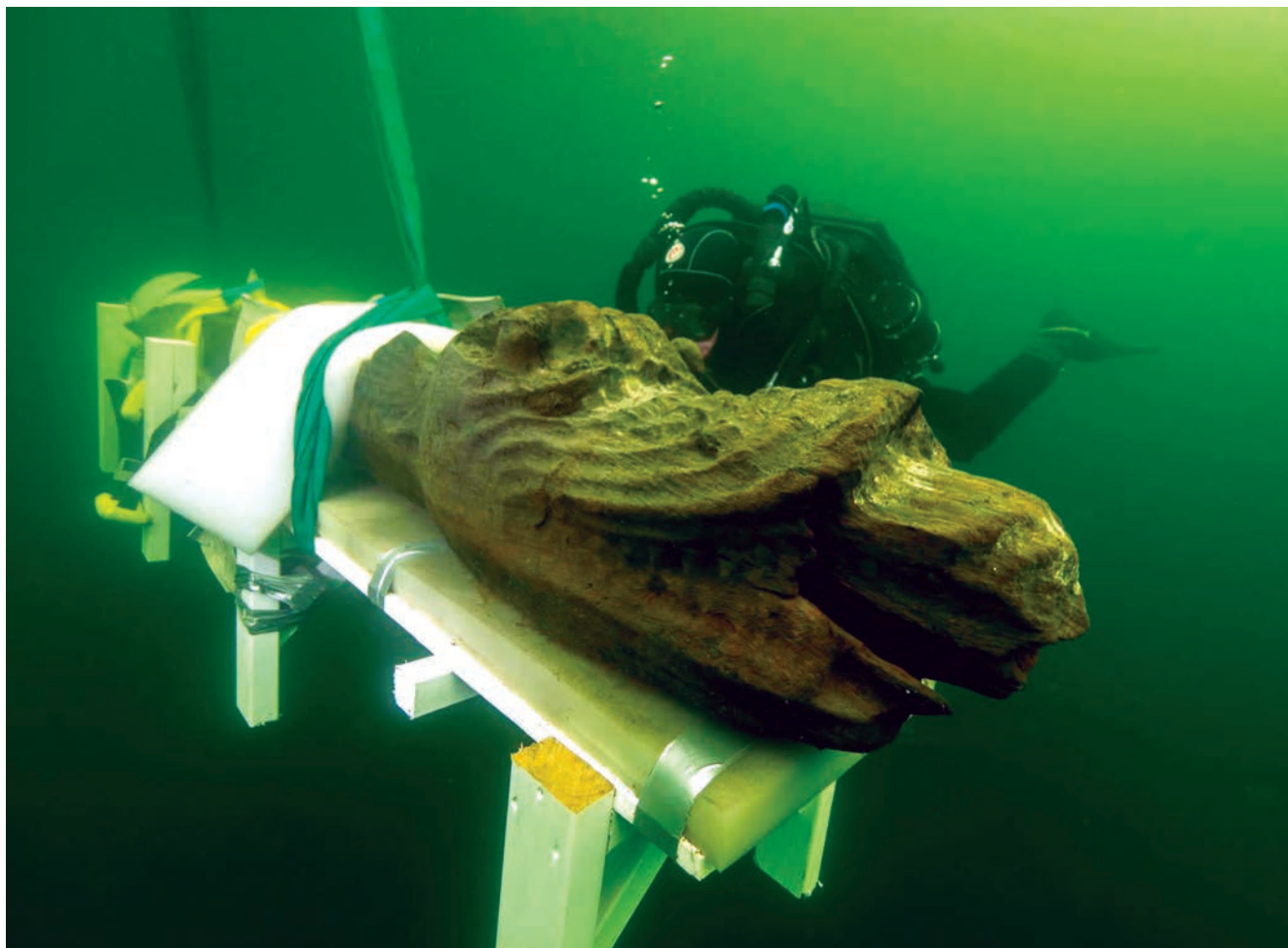
- Främja digitalt skapande och digital tillgänglighet
- Utveckla arrangörskapet
- Stärka professionella musikers villkor
- Främja barn och ungas möjligheter till musikupplevelser och eget skapande
- Verka för lika villkor mellan genrer

Regional infrastruktur

Musik i Blekinges uppdrag är att värna om det professionella musiklivet i länet, verka för ökade arbetstillfällen för frilansmusiker, ha ett särskilt ansvar för vår tids musik inom alla genrer, prioritera och utveckla barn- och ungdomsverksamheten. Vidare innebär uppdraget att skapa förutsättningar för fortbildningen av musiker och andra konstnärliga utövare samt stödja och stimulera arrangörsledet. Musik i Blekinge vill ta tillvara på influenser från andra kulturer, samt medverka i bevarandet och utvecklingen av det svenska musikaliska kulturarvet.

Studieförbunden som mötesplats för bildning och kultur, med regionala utvecklingsuppdrag.

KULTURARV

Kulturarv kan beskrivas som vårt gemensamma kollektiva minne. Vad som betraktas som kulturarv förändras därmed med tiden och är ett uttryck för samhällets skiftande värderingar.

Kulturarv är något som ständigt förändras och formuleras om – varje tid bildar sig en egen uppfattning om vad som är kulturarv och vad det har för betydelse för såväl samtid som framtid. Det är utifrån sin potential för kunskap, upplevelser och identitetsskapande som kulturarv blir relevant.⁴

Kännedom om kulturarvet ger insikter om dagens samhälle och hur det har utvecklats. För att kulturarvets värden ska komma hela samhället till del är regeringens bedömning att det offentliga kulturarvsarbetet bör vidareutvecklas så att: det gemensamma kulturarvet blir en angelägenhet för alla, det offentliga samtalet vidgas och fördjupas, och medskapande och engagemang främjas.⁵ Kulturarvsinstitutioner ska ses som kunskapsbaser och finnas tillgängliga för alla, särskilt för barn och ungdomar.

Att visa upp och synliggöra kulturarvet för med sig ett ansvar. Berättelser från historien finns i obegränsat antal men ytan i det offentliga rummet är begränsad. Då är det relevant att ifrågasätta vem det är som väljer ut berättelser från det förgångna och i vilket syfte. Digitalisering för med sig möjligheter att tillgängliggöra fler berättelser och visa fler föremål och ger nya möjligheter till dialog och medskapande. Men det ställer också krav på urval, pedagogik och källkritik.

Kulturarvets värde kan också uttryckas i termer av att kulturarvet skapar arbetstillfällen inom besöksnäringen men även för hantverkare, landskapsvårdare, arkeologer med flera. I förlängningen kan forskning, vård och förvaltning av byggnader, fornminnen och landskap leda till att en region får ökad attraktionskraft i form av till exempel fler besökare eller högre värderade bostäder.⁶

⁴ Räkna med kulturarvet, Riksantikvarieämbetet 2017, s7

⁵ Kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116)

⁶ Räkna med kulturarv, Riksantikvarieämbetet, 2017

”Kulturav kan beskrivas som vårt gemensamma kollektiva minne.”

Kulturmiljö

Människor skapar dagligen nya kulturmiljöer genom att lägga till och dra ifrån, genom att förändra och bygga på. De nationella målen för kulturmiljöarbete ska styra de statliga insatserna och inspirera och vägleda arbetet på kommunal och regional nivå. Det statliga kulturmiljöarbetet ska främja;

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser,
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Den nya visionen för Sveriges kulturmiljöarbete handlar om att; ”Alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturav som format Sverige”.⁷

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av bland annat förvaltningen av kulturmiljön. De verkar för en hållbar utveckling genom att samverka med centrala myndigheter, fastighetsägare, olika förvaltningsorganisationer samt kommunerna, i skyddet och utvecklingen av kulturavet. I Länsstyrelsens uppdrag ligger att se till att kulturreservat, byggnadsminnen, fornlämningar och kyrkor skyddas

och vårdas samt att länets riksintressen beaktas i samhällsplaneringen. Länsstyrelsen har möjlighet att ge bidrag till vård av värdefulla kulturmiljöer och till information om kulturmiljön. Idag finns 88 byggnadsminnen och 47 kyrkor som är skyddade i Blekinge och därutöver ett stort antal statliga byggnadsminnen. Bland byggnadsminnena finns flera stora anläggningar som exempelvis Ronneby brunnsparc. Länsstyrelsen arbetar med att vårda det förhistoriska landskapet och göra det tillgängligt. Blekinge museum arbetar också aktivt med kulturmiljövård. Inte minst med löpande kunskapsuppgivning kring kulturmiljöerna och bidra med expertis till såväl Länsstyrelse och kommuner som allmänhet.

Världsarv

Ett av Sveriges 15 världsarv ligger i Blekinge, Örlogsstaden Karlskrona, som omges av biosfärområdet Blekinge arkipelag. Örlogsstaden Karlskrona är ett komplext världsarv med många samverkande förvaltare och intressenter, både offentliga och privata. Utmaningen är att medverka till att de värden som ligger till grund för världsarvsstatusen bibehålls och förstärks då de finns i hela staden, med tyngdpunkt inom den aktiva marinbasen och varvet. Länsstyrelsens uppgift är att samordna det övergripande arbetet och att rapportera till regering och Riksantikvarieämbetet för vidarebefordran till Unesco om det utvecklingsarbete som sker inom världsarvet. Bland annat satsar Blekinge museum på ett världsarvsmuseum. En viktig del av världsarvet är de två statliga kulturinstitutionerna Marinmuseum och Marinens musikkår.

⁷ <http://www.raa.se/om-riksantikvarieambetet/fragor-svar/vision-for-kulturmiljoarbetet-2030/>
2017-04-03

MUSEIVERKSAMHET

Den nya museilagen utgår från att det övergripande ändamålet för museerna i det allmänna museiväsendet är att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. För att kunna vara en kunskapsbas och en angelägenhet för alla och erbjuda medskapande och engagemang är digitalisering som verktyg en möjlighet, som kan ge ökad tillgänglighet och delaktighet för publiken eller användaren. Men digitalisering kräver också nya former av kompetens, inom bland annat interaktivitet och pedagogik.

I Blekinge finns en rad museer och utställningsaktörer som visar upp kulturarvet på olika sätt. Statliga Marinmuseum och läns-museet Blekinge museum, men stora insatser görs också av olika stiftelser, föreningar, kommunala instanser och privata aktörer. Många av länets ca 40 hembygdsföreningar har egna samlingar och kulturbyggnader som visas för allmänheten. Parallellt med dessa finns ett tiotal arbetslivs- eller arbetsplats-museer och flera specialmuseer. Museerna bevarar, vårdar, brukar och förmedlar ett kulturarv som är en viktig resurs för regional identitet, utveckling och tillväxt.

Blekinge museum arbetar efter det tredelade museibegreppet samla-vårda-visa, bland annat genom insamling av föremål, dokumentation, vård och registrering av museisamlingar, digitalisering, museipedagogik samt utställnings- och programverksamhet. Blekinge museum utvecklar kulturarvspedagogik och arbetar med kunskapsuppbyggnad om länets historia, bland annat genom arbete med kulturmiljövård. I detta ingår bland annat byggnadsantikvariska frågor och arkeologiska undersökningar. Blekinge museum samverkar med Länsstyrelsen som har ansvar för kulturmiljövården i länet.

Utveckling

Utveckla verksamheten för barn och unga

Barn och unga är en prioriterad målgrupp som ska erbjudas en spännande och lärorik förmedling av kulturarv. Detta innebär att den pedagogiska verksamheten behöver utvecklas i takt med barns och ungas sätt att ta till sig information. Inte minst ger teknikutvecklingen nya möjligheter, vilket också är en utmaning både kunskapsmässigt och resursmässigt.

Öka tillgängligheten till och kunskapen om kulturmiljöer

Blekinge museum samverkar med Länsstyrelsen, kommunerna, församlingar och fastighetsägare om kulturhistorisk kompetens och rådgivning. Aktuella kunskapsunderlag om kulturmiljöerna är viktiga så att de blir en del av kommunernas samhällsplaneringar. Att öka tillgängligheten till kulturmiljöerna är en viktig del för att också öka kunskapen om kulturmiljöerna och den historia som berättas därigenom.

Utveckla kulturarvet som besöksnäring

De spår som människor har lämnat i form av kulturmiljöer tillsammans med berättelserna om vad som har hänt i historien är en resurs för besöksnäringen. Blekinge erbjuder flera möjligheter till utmanande och lärorika upplevelser. Världsarvet i Karlskrona och Gribshunden i Ronneby är ett par exempel på utvecklingsmöjligheter för besöksnäringen. Barnfamiljer är en prioriterad målgrupp.

Tillgängliggöra kulturarvet för nya svenskar

Kulturarvet kan vara en källa till gemenskap och samhällsutveckling. Genom att arbeta tvärsektoriellt kan flera områden och flera människor nås, vilket är viktigt i vårt mångkulturella samhälle. Vår gemensamma historia och framtid måste belysas och problematiseras. Att nå och engagera fler människor, särskilt nya svenskar, är viktigt för vår gemensamma samhällsutveckling.

Stärka förutsättningar för samverkan

För att museerna ska kunna vara den kunskapsbas som samhället behöver är det viktigt att museerna samarbetar med många andra aktörer. Forskningsprojekt, interregionala och internationella samarbetspartners är nödvändiga för att ständigt kunna arbeta med kunskapsuppbyggnad och vara en resurs i länet om kulturarvsfrågor.

REGION BLEKINGE VILL:

- Utveckla verksamheten för barn och unga
- Utveckla kulturarvet som besöksnäring
- Tillgängliggöra kulturarvet för nya svenskar
- Stärka förutsättningar för samverkan
- Öka tillgängligheten till och kunskapen om kulturmiljöer

Regional infrastruktur

Blekinge museum grundades 1899 och är ett länsmuseum. Museets verksamhet innefattar allt från pedagogik i skolan till arkeologi, kulturmiljövård, föremålsinsamling, arkiv och evenemang. Museet är en stiftelse med tre stiftare; Blekinge Hembygdsförbund, Landstinget i Blekinge samt Karlskrona kommun.

Blekinge hembygdsförbund är en regional resurs för sina medlemsföreningar. I Blekinge finns cirka 40 hembygdsföreningar som bevarar det lokala kulturarvet genom byggnadsvård, föremålsinsamling, dokumentation i ord och bild, utställningar och publika aktiviteter.

Kulturarvsforum är ett samarbete mellan kulturarvsinstitutionerna i Blekinge som kontinuerligt erbjuder kompetensutveckling och dialog för professionellt verkamma och civilsamhället inom kulturarv.

ARKIV

Arkiv förvaltar inte enbart det historiska kulturarvet utan ska också se till att dagens information tas om hand på ett korrekt sätt, som gör att man framåt har ett historiskt källmaterial att ta del av. Inom den enskilda arkivsektorn utgör Blekingearkivet huvudaktören som länsarkiv för enskilda arkiv. Därutöver finns det flera arkiv som hanteras i kommunernas och landstingets regi samt privata eller inom förenings- och näringsliv.

Digitaliseringen har inneburit en rad gemensamma utmaningar och möjligheter för hela kulturarvsområdet och särskilt för arkivhanteringen. I dag förutsätter användarna ofta att all relevant information ska finnas tillgänglig och sökbar i digital form.

Utmaningarna handlar om hur stora mängder information som ska kunna bevaras för framtiden i digitala format, om digitalisering av äldre material och om hur information ska göras tillgänglig för användarna. Inom offentlig sektor så har det sedan länge diskuterats e-arkivering, dvs digitala arkivsystem. Det som kännetecknar digital arkivering är att den kräver kontinuerliga resurser och teknisk expertis för att möta utveckling och förändring av standarder och lösningar. Digital arkivering är därför inte endast långtidslagring, utan också de processer, aktiviteter och stöd, som krävs för att upprätthålla en långsiktig, användbar arkivering av digital information.

Utveckling

Stärka arkivens roll som viktig aktör i demokrati- och samhällsutvecklingen

De enskilda arkiven är en viktig del av demokratin och ett stöd i samhällsutvecklingen. Arkiven är en plattform för att söka samhällets historia, det är därför viktigt att de enskilda arkiven verkar för öppenhet och deltagande. Arkiven behöver också vara en viktig kompetens i att arbeta med källkritik. Men för att arkivens innehåll ska kunna nå och användas av fler behöver fler samarbeten initieras.

Att arkivverksamheter utvecklar samverkan med andra aktörer

En del samarbeten finns mellan olika arkiv och mellan kulturarvsinstitutioner. Men fortsatt utveckling av samverkan med nya aktörer gör att arkiven blir tillgängliga för fler målgrupper. Genom Arkivnätverk Blekinge ska samverkan mellan regional och kommunal arkivverksamhet utvecklas och utgöra en resurs för gemensam kompetensutveckling. Samverkan med andra regionala- och kommunala kulturverksamheter samt med civilsamhällets organisationer kan bidra till ett ökat engagemang och förståelse för kulturarv och dess betydelse för samhällsutvecklingen.

Utveckla den publika och pedagogiska verksamheten

För att nå nya människor som kan ta del av historien behöver arkivverksamheten utveckla den publika och pedagogiska verksamheten. Detta kan göras i samverkan med övriga kulturverksamheter, de som företräder lärandeverksamheter samt civilsamhället. Ett exempel är det digitala verktyget Broar till historien som är sprunget ur ett samarbete mellan kulturarvsinstitutionerna som möjliggör för pedagoger att använda sig av dåtiden och de historiska källorna för att problematisera nutiden.

Den nybyggda arkivfastigheten för Blekingearkivet ger dessutom förutsättningar för fler publika verksamheter, som kan utvecklas som resurs och besöksmål.

Vara en kunskapsnod för enskild sektor om digitalt bevarande

En utmaning för enskild sektor är att det är upp till den egna organisationen, föreningen eller företaget att själva hitta lösningar för att den digitala informationen ska vara tillgänglig över tid. Därför måste hanteringen av digital information inom det enskilda arkivområdet få en funktionell lösning. Nya metoder för att ta emot och långsiktigt bevara digitalt

” I dag förutsätter användarna ofta att all relevant information ska finnas tillgänglig och sökbar i digital form. ”

material behöver utvecklas. Utveckling av det som kallas e-arkiv, är även en förutsättning för tillgängliggörande och förmedling av information. Denna utveckling bör ske i nära samverkan med liknande regional arkivverksamhet i övriga landet. Blekingearkivet behöver därför stå för kompetensutveckling för den enskilda sektorn som är viktiga historiekällor, inte minst för forskningen.

REGION BLEKINGE VILL:

- Stärka arkivens roll som viktig aktör i demokrati- och samhällsutvecklingen
- Att arkivverksamheter utvecklar samverkan med andra aktörer
- Utveckla den publika och pedagogiska verksamheten
- Vara en kunskapsnod för enskild sektor om digitalt bevarande

Regional infrastruktur

Blekingearkivet ansvarar för den enskilda sektorns arkivhantering i länet, stödjer forskning och ger råd och service till medlemmar och allmänheten. Blekingearkivet är en plats för lärande, informationsförsörjning och aktivt historiebruk genom föreningars och företags arkivmaterial.

Blekinge arkivnätverk är ett nätverk som samlar Blekingearkivet, de fem kommunarkiven, Blekinge museum, Länsstyrelsen, Försvarsmakten, Marinmuseum, Blekinge Släktforskarförening samt Blekinge Musiksamlingar. Nätverket diskuterar arkivfrågor och genomför gemensamma publika aktiviteter som Arkivens dag och Arkivmässan.

SLÖJD OCH KONSTHANTVERK

Slöjden är gränslös, den finns överallt där människor lever och har förmågan att knyta band och bygga broar. Vad slöjd är förändras hela tiden i takt med människorna som skapar den. Slöjden har flera ändamål och kan handla om näringsverksamhet, kunskapsförmedling, kulturyttring eller hälsofrämjande syften. Slöjd är något att samlas runt där inte språket behövs eller kan utvecklas och där olika traditioner kan mötas. Slöjd är ett sätt för barn och unga att upptäcka kulturarvet och ett område att utveckla vidare för dagens och morgondagens behov.

Att slöjda är ett viktigt uttrycksmedel, vi uttrycker vilka vi är eller kanske vem vi vill vara. Kanske är det ett ställningstagande mot konsumtionssamhället och massproduktionen och ett sätt att bli mer självständig. Det är viktigt att utveckla slöjden, att våga tänja på gränserna, att låta sig influeras och inspireras av omvärlden. En utmaning för slöjden är att hitta nya målgrupper och nya arenor. Slöjd för framtid och samtid.

Slöjd i Blekinge har ett förnyat uppdrag att verka i hela Blekinge. Slöjd i Blekinge arbetar för att Blekinge ska vara en plats där hantverket är en naturlig del av människors vardag. En möjlighet till arbete och försörjning, en meningsfull fritidssysselsättning, en hälsofrämjande aktivitet och positiva upplevelser.

Slöjd och konsthantverk som näring har flera utmaningar. En utmaning handlar om att näringen berörs av både kulturpolitik och näringslivspolitik. Analyser gjorda av nationella myndigheter visar att kompetensen och förståelsen om kulturföretagandet hos tjänstepersoner som möter branscherna kan förbättras. Regionala stöd och rådgivning bör anpassas till kulturföretagens förutsättningar. Goda intentioner från statliga myndigheter, kommuner och andra offentliga aktörer att öka inköp från lokala och småskaliga producenter hindras ofta av upphandlingskriterier. De är i regel utformade för en typ av företag som den småskaliga produktionen omöjligt kan anpassa sig till.

Utveckling

Stärka villkoren för näringsverksamhet inom slöjd och konsthantverk

Aktörer inom slöjd och konsthantverk lyfter fram faktorer som utbildning, nya plattformar, marknadsföring samt möjligheter att ta lån som möjliggör för mikroföretag inom kulturella och kreativa näringar att växa. Mer exponering, företagsrådgivning samt ökad förståelse och ökat värde av svensk design, hantverk och vilja att betala för närproducerat är annat som efterfrågas.⁸

Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas

Slöjden är en del av kulturarvet som fortfarande lever kvar genom gamla kunskaper och traditioner. Ett kulturarv är i ständig förändring, som formas i takt med människorna som skapar den. Slöjden är ett sätt att uttrycka sig. Det handlar om ett uttryck som baserar sig i självhushållning och tillvaratagande, med naturmaterial och återbruk som självklara element. Det är en blandning av dåtid och nutid.

Utveckla och uppmuntra barns kreativa förmåga inom slöjden

Målgruppen barn och unga är nationellt och regionalt prioriterad, och kulturpolitiken ska främja allas möjlighet att utveckla sina skapande förmågor. Inte minst den digitala utvecklingen ger nya uttrycksmedel för slöjden. Alla barn ska ges möjlighet att ta del av kultur oavsett var de bor och var de kommer ifrån.

Den pedagogiska verksamheten för barn och unga behöver ständigt utvecklas. Genom att erbjuda fortbildningsdagar, men även annan form av inspiration för pedagoger och ideella föreningar, kan ännu fler barn ta del av skapande och slöjd. Slöjden ska vara där barnen är.

Använda slöjden som mötesplats

Slöjden behöver inget språk i första hand, vilket kan vara en ingång för människor i ett

nytt samhälle. Slöjden är redan idag en mötesplats för olika kulturer där det finns en stolthet i att visa sitt kulturarv genom olika teknik och material. Slöjden behöver nå nya målgrupper och genom samverkan kan slöjden nå andra arenor vilket i sin tur leder till möte med nya målgrupper.

REGION BLEKINGE VILL:

- Stärka villkoren för näringsverksamhet inom slöjd och konsthantverk
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Utveckla och uppmuntra barns kreativa förmåga inom slöjden
- Använda slöjden som mötesplats

Regional infrastruktur

Slöjd i Blekinges uppdrag är att väcka intresse för, främja och förmedla kunskap om slöjd och konsthantverk i hela Blekinge, samt skapa samverkan med olika aktörer inom länet, i Sverige och internationellt. Med den egna regionens traditioner och behov som grund arbetar Slöjd i Blekinge för att slöjden och konsthantverket ska leva vidare. Detta görs utifrån ett näringsinriktat, kulturarvsinriktat och kunskapsförmedlande perspektiv. Prioriterade områden är barn och unga, slöjd som näring, kunskapsförmedling, samt kulturarv och mångfald.

Förening med regionalt föreningsvillkor är Blekinge läns hemslöjdsförening.

Studieförbunden som mötesplats för bildning och kultur, med regionala utvecklingsuppdrag.

Blekinge folkhögskola

⁸ Nationell agenda för företagsutveckling av området slöjd, konsthantverk och småskalig designproduktion

”Konsten har betydelse
för Blekinges utveckling
genom att skapa estetiska
och sociala värden ...”

BILDKONST OCH FORM

Konsten har betydelse för Blekinges utveckling genom att skapa estetiska och sociala värden och öka attraktiviteten för boende, inflyttare och turister. Ett spännande konstliv stärker regionens identitet och sprider intresse och kunskap långt utanför länsgränsen och kan vara en viktig faktor för att unga vill stanna kvar eller flytta till Blekinge.

Bildkonst och formområdet innefattar bland annat bildkonst, arkitektur, fotografi, skulptur, form och design, men också olika gränsöverskridande uttryck där samtidskonsten ofta befinner sig. Under förra kulturplanen framkom att bildkonst och formområdet hade svag infrastruktur i Blekinge. Därför var detta verksamhetsområde ett av de två som pekades ut som särskilda satsningar under 2015–2017. Satsningen påbörjades under 2016 med stöd från stat och region. Grunden lades för ett regionalt konstresurscentrum med sin utgångspunkt på Kulturcentrum i Ronneby. Även under kommande period är bildkonst och formområdet en särskild satsning, för att kunna utveckla den påbörjade regionala infrastrukturen för bildkonst och form.

Samtidigt behöver konstens egenvärde stärkas. Konsten har en förmåga att vidga våra perspektiv och vårt tänkande och kan förnya det offentliga samtalet. Arbetet med konst i offentlig miljö ska särskilt utvecklas för att flera ska ges möjlighet att möta konst i sin vardag. Långsiktiga samarbeten mellan konstakunniga och arkitektur- och stadsplaneringsavdelningar bör prioriteras för att på lång sikt skapa en miljö som väcker intresse och lockar till nytänkande.

Konst i Blekinge kallas konstresurscentret som är en strategisk satsning på konst i ett samarbete mellan Region Blekinge och Ronneby kommun. Ett resurscentrum skapar en mötesplats för konstnärer, näringsliv och offentlig sektor och kan samtidigt föra

konsten närmare publiken. Det kan liknas vid en paraplyverksamhet som samlar och samordnar konstnärer, utställningsverksamheter, uppdragsgivare och andra regionala resurser som konstkonsulenter, kollektivverkstäder och centrumbildningar. Ett resurscentrum kan erbjuda professionell rådgivning för bild- och formkonstnärer gällande exempelvis avtal, marknadsföring, omvärldsanalys, arbetsmarknad, vidareutbildning och samarbeten. En handlingsplan är framtagen för konstens vidare utveckling i Blekinge.

Utställnings- och programverksamheten på Kulturcentrum Ronneby och Karlskrona konsthall bedrivs av kommunerna och deras konstakunniga. I Karlshamn, Sölvesborg och Olofström bedrivs utställningsverksamheten på konsthallarna ideellt av konstföreningarna i respektive kommun.

Utveckling

Utveckla nationellt och internationellt samarbete

Internationellt samarbete inom konstområdet är viktigt för konstnärlig förnyelse och utveckling. Erfarenheterna från tidigare internationella projekt ska tas tillvara och utvecklas i nya samarbeten. Det är viktigt att bygga nätverk mellan konsten, akademien, civilsamhället samt näringslivet.

Främja utveckling av konstpedagogik

Konstpedagogik och kommunikation kring bilder och vad konst kan vara behövs i större utsträckning än någonsin då bild och film tar en allt större plats. Men i dagsläget finns inga konstpedagoger anställda på någon av konsthallarna eller på Blekinge museum. Därför behöver den pedagogiska kompetensen stärkas.

Stärka villkoren för konstnärer

Förutsättningarna att arbeta som konstnär i regionen behöver utvecklas och stärkas. Detta kan bland annat ske genom kompetensutveckling för offentliga aktörer, konstnärer samt civilsamhälle inom exempelvis enprocentregeln, anbudsförfarande samt medverkans- och utställningsersättning. Region Blekinge ska uppmuntra att flera konstnärsdrivna initiativ initieras och genomförs.

Främja jämställdhet och mångfald

Jämställdhet och mångfald är två viktiga perspektiv att använda vid analys av vem som får ta del av resurserna, då manliga konstnärer överlag är överrepresenterade vad gäller inköp, utställningar och stipendier trots att majoriteten av de yrkesutövande bildkonstnärerna är kvinnor.

REGION BLEKINGE VILL:

- Utveckla nationellt och internationellt samarbete
- Främja utveckling av konstpedagogik
- Stärka villkoren för konstnärer
- Främja jämställdhet och mångfald

Regional infrastruktur

Konst i Blekinge är ett konstresurscentrum för hela Blekinge med utgångspunkt i Ronneby kommun. Konstresurscentret är en resurs för konstnärer, näringsliv och offentlig sektor som kan erbjuda professionell rådgivning för bild- och formkonstnärer gällande exempelvis avtal, marknadsföring, omvärldsanalys, arbetsmarknad, vidareutbildning och samarbeten.

Blekinge museums konstsamling

Landstinget Blekinges konstsamling

Förening med regionalt föreningsvillkor är Sveriges konstföreningar Blekinge

Blekinge Folkhögskola

BIBLIOTEKSVERKSAMHET

Biblioteksverksamheten styrs av Bibliotekslagen SFS (2013:801). Där står att biblioteken ska bidra till kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning, främja läsning och ge tillgång till litteratur.

Biblioteken ska öka kunskapen om hur digital teknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Prioriterade grupper är personer med funktionsvariation, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska samt barn och unga. Både kommuner och regional biblioteksverksamhet ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet. Skolbiblioteken regleras även i skollagen, som fastställer att eleverna i alla obligatoriska skolformer samt gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Något som framöver kommer att

påverka bibliotekssektorn är att det 2019 ska ha tagits fram en nationell biblioteksstrategi.

I Blekinge finns 28 folkbibliotek som tillsammans har cirka 1 miljon besökare och lånar ut drygt 1 miljon medier per år och användningen av de digitala tjänsterna ökar. Folkbibliotek finns i alla kommuner och de är viktiga mötesplatser i den kulturella och demokratiska infrastrukturen. Kommunerna har ansvaret för folkbiblioteken, som har en aktiv roll i det regionala samarbetet för att stärka kulturlivet lokalt och regionalt.

Utveckling

Utveckla biblioteken som mötesplats i samverkan med lokalsamhället

Biblioteken ska vara öppna och tillgängliga mötesplatser för alla. Nätverkande och relationsbyggande med invånare, aktörer och andra som rör sig i lokalsamhället är en förutsättning för biblioteksutvecklingen.

Biblioteken har en viktig roll att fylla som arenor för kulturevenemang samt skapande- och lärandeverkstäder. Biblioteken som mötesplats kan utvecklas till exempel genom "meröppet" och "maker space-verkstäder" där kreativitet och innovation kan få blomstra. Ett exempel är *Kreativa rummet* som lyfter bibliotek som mötesplats och ökar delaktigheten. Samverkan med civilsamhället och näringslivet breddar ytterligare bibliotekens innehåll. Biblioteksverksamheten behöver möta människor där de uppehåller sig och verkar, även på digitala arenor.

Tydliggöra bibliotekens roll i demokrati- och samhällsutvecklingen

De snabba samhällsförändringarna påverkar medie- och kulturutbudet och människors möjligheter att ta del av dessa. Det är avgörande för folkbiblioteken att vara med i den utvecklingen och därför är det en viktig uppgift för den regionala biblioteksverksamheten

att medverka till att biblioteken utvecklas i samspel med samhällsförändringarna. En viktig utmaning är att synliggöra och förstärka bibliotekens roll i den demokratiska samhällsutvecklingen och på så vis stärka människors möjligheter att vara aktiva i den demokratiska processen. Källkritik och medie- och informationskunnighet är förutsättningar för deltagande i det demokratiska samhället.

Utveckla läsfrämjande insatser, särskilt för små barn samt nya svenskar

Att arbeta med läsfrämjande och skapande insatser för barn och unga är betydelsefullt för att stimulera läslust, läsförståelse, skrivande och eget skapande. Ett strategiskt viktigt samarbete är "*Språkstegen*" mellan barnhälsovård, folkbibliotek, logopedi och Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg för att utveckla små barns språkutveckling.

Biblioteken är en viktig väg in i samhället för nya svenskar. Det krävs medier på många språk men också aktiviteter, såsom språkcaféer och läsecirklar på lätt svenska. Det behövs också resurser för att kunna arbeta med digital delaktighet.

”I Blekinge finns 28 folkbibliotek som tillsammans har cirka 1 miljon besökare per år.”

Höja invånarnas digitala kompetens genom kompetenshöjande insatser för bibliotekspersonal

Det är fortfarande många som inte kan använda sig fullt ut av digitala möjligheterna som samhället erbjuder. Biblioteken är en aktör som arbetar för att överbrygga den digitala klyftan. Kungliga biblioteket ser över möjligheten att framöver vara en samlande aktör för att öka invånarnas digitala kompetens. Satsningen kommer att bygga på alla regioners deltagande och den regionala biblioteksverksamheten kommer att vara nod för utvecklingsinsatserna.

Regional infrastruktur

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg arbetar strategiskt och operativt för biblioteksutveckling med utgångspunkt i kommunernas behov. Syftet är att invånarna ska erbjudas en jämlik biblioteksverksamhet av hög kvalitet. Arbetet sker i samverkan med kommunerna, civilsamhället och andra aktörer lokalt, regionalt och nationellt. Verksamheten regleras i bibliotekslagen ”med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet”.

Främja samverkan mellan bibliotek och andra kulturaktörer

Folkbiblioteken och Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg behöver som alla verksamheter samverka med andra kulturverksamheter som en förutsättning för utveckling och kreativitet. Bland annat behöver samverkan utvecklas mellan Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg och andra regionala kulturaktörer.

REGION BLEKINGE VILL:

- Utveckla biblioteken som mötesplats i samverkan med lokalsamhället
- Tydliggöra bibliotekens roll i demokrati- och samhällsutvecklingen
- Utveckla läsfrämjande insatser, särskilt för små barn samt nya svenskar
- Höja invånarnas digitala kompetens genom kompetenshöjande insatser för bibliotekspersonal
- Främja samverkan mellan bibliotek och andra kulturaktörer

LITTERATUR, BERÄTTANDE OCH LÄSFRÄMJANDE

Läsfrämjande innebär bland annat att göra läsare av läskunniga, öppna vägar till litteraturen för den som inte läser samt att öka tillgången till en mångfald av litteratur på olika språk och i olika format för läsare i alla åldrar. Att kunna läsa och förstå det man läser är nödvändigt för samhällsutvecklingen och för den enskilde individen. Att kunna läsa och skriva är en fråga om demokrati.

De nationella målen för läsfrämjande innebär att alla ska få möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet. Det är genom samverkan mellan olika aktörer som målen kan nås, särskilt pekade lärare, förskolelärare samt personal i barnhälsovården ut. För läsfrämjande arbete bland de vuxna som läser lite eller inte alls pekades studieförbund och civilsamhället ut som viktiga samverkansparter för biblioteken.

Från Blekinge kommer flera välkända författare, som botten och verkat i regionen. Att kunna livnära sig på sitt författarskap i Blekinge är däremot inte helt enkelt. Idag finns en handfull fullt ut yrkesverksamma författare bosatta i länet. De professionella författarna i Blekinge återfinns främst inom Sveriges Författarförbund (SFF) och Författarcentrum

Syd. I Blekinge finns flera litterära sällskap, till exempel Harry Martinson-sällskapet, Salje-sällskapet samt Jändel-sällskapet. Förutom att sällskapen arbetar med att öka intresset för respektive författare och deras litterära verk, finns även möjligheten att söka stipendier.⁹

Hembygdsföreningar och museer har en viktig del i att dokumentera det lokala berättandet, så även de studieförbund som är verksamma i länet. Sedan 2014 har litteraturfestivalen Berättarkraft arrangerats i Blekinge som ett samarbete mellan kommunerna, föreningar och studieförbund samt Biblioteksutveckling. Sedan 2016 ingår det även en regional bokmessa i festivalen. Ytterligare initiativ har bland annat tagits i Karlskrona kommun med den internationella litteraturfestivalen Bok och hav.

⁹ En strategi för litteratur och berättande i Blekinge 2015–2017

Utveckling

Stödja utvecklingen av litterära mötesplatser

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg gjorde 2016 en kartläggning av litteraturområdet i Blekinge och Kronoberg, som också gav förslag på hur man regionalt kan stödja litteraturen som konstform. Det handlar om författares behov av mötesplatser för att träffa läsare och kollegor. Det handlar om nätverk, fortbildning och synlighet, men också om författarnas ersättning för sina framträdanden och att kunna söka stipendier. Nästa steg handlar om att en verksamhetsutvecklare inom litteratur och läsfrämjande ska främja litteraturens utveckling i Blekinge.

Verka för Blekinge som fristad

Runt om i världen lever författare, konstnärer och kulturskapare under hot och kränkningar som beskär deras yttrandefrihet och möjlighet att vara konstnärligt verksamma. Det finns i dag ett antal fristäder globalt inom nätverket International Cities of Refuge Network (ICORN). 2016 gjorde Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg en utredning gällande om Blekinge kan bli en fristad. Region Blekinge är föreslagen som samordnare om kommunerna i Blekinge vill bidra med resurser och någon av kommunerna vill bidra med den fysiska platsen.

Förbättra villkoren för författare att verka i Blekinge

Det som har framkommit i samtal med författare i Blekinge är behovet av sammanhang, att träffa läsare och kollegor. Det behövs nätverk, fortbildning och synlighet genom till exempel bokmässor.

Det finns behov av samordnare kring frågor som berör litteratur och berättande, för att initiera nätverk, samverkan och samtal mellan länets aktörer inom litteratur och berättande, såväl för yrkesutövare och amatörer som för arrangörer.

Fördjupa samverkan mellan folkbibliotek och folkbildning

Utifrån dialogmöten kan konstateras att i ett litet län som Blekinge är samverkan och nätverkande viktiga nycklar till framgång, såväl över kommungränserna som mellan föreningsliv, folkbildning, bibliotek, skolor och yrkesutövare. Men också samverkan över länsgränserna och mellan olika konstformer.

Samverkan med civilsamhället, studieförbund, barnhälsovård och aktörer i skolan är framgångsfaktorer. Prioriterade grupper är barn och vuxna med annat modersmål än svenska samt de som inte läser eller läser i liten omfattning.

Utveckla läsfrämjande insatser, särskilt för små barn, vuxna ovana läsare samt nya svenskar

Folkbiblioteken är den viktigaste aktören i det läsfrämjande arbetet utanför skolan. En väg att skapa intresse för läsning är genom det egna skrivandet. Berättandet kan utvecklas genom andra konstformer såsom konst, film, dans eller drama då nya spännande former kan uppstå. Digital storytelling och sociala medier är områden som är kopplade till berättande och skrivande.

Ett samarbete mellan barnhälsovården, folkbiblioteken och Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg för att utveckla små barns språkutveckling har startat och är en möjlighet att nå alla små barn. En annan mycket viktig målgrupp är nya svenskar, som behöver läsfrämjande insatser för att kunna ta del av samhället och bli en del av samhällsutvecklingen.

REGION BLEKINGE VILL:

- 🌿 Stödja utvecklingen av litterära mötesplatser
- 🌿 Verka för Blekinge som fristad
- 🌿 Förbättra villkoren för författare att verka i Blekinge
- 🌿 Fördjupa samverkan mellan folkbibliotek och folkbildning
- 🌿 Utveckla läsfrämjande insatser, särskilt för små barn, vuxna ovana läsare samt nya svenskar

Regional infrastruktur

Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg arbetar strategiskt och operativt för biblioteksutveckling med utgångspunkt i kommunernas behov. Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg har också uppdraget inom litteratur, berättande och läsfrämjande i Blekinge.

Blekinge läns bildningsförbund är ett regionalt samverkansorgan för folkbildningen i regionen. Studieförbund, folkhögskolor, Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg samt SISU Idrottsutbildarna är medlemmar. Bildningsförbundet har ett uppdrag som kan beskrivas som att vara folkbildningens träffpunkt i Blekinge.

Folkbiblioteken

” Filmen kan få oss
att ompröva sådant
vi tagit för givet. ”

FILM OCH RÖRLIG BILD

Filmen förmedlar en mängd berättelser och öden och når många, i alla åldrar och med olika bakgrunder. Filmen kan få oss att ompröva sådant vi tagit för givet, den ger oss inblick i människors liv och tankar, i olika kulturer, tider och platser. Film och rörlig bild är kultur och kreativ näring, och innefattar en mängd olika yrkesgrupper såsom författare, musiker, skådespelare, scenografer, regissörer, fotografer med flera.

Den ständigt pågående digitala utvecklingen innebär nya möjligheter för filmen och den rörliga bilden. En del av branschen som driver utvecklingen framåt, och som är viktig för Blekinge, är spelutveckling. På Blekinge Tekniska Högskola erbjuds utbildningar i digitala medier och spel som spänner över ett brett område, från programmering till grafik, ljud och bild i digitala berättelser. Hyper Island är en annan utbildning i regionen som är en viktig grogrund för en kreativ arbetsmarknad inom digitala medier. I Blekinge finns kunskaper om spelutveckling, digitala medier och specialeffekter, viktiga kompetensområden i en expanderande film- och mediebransch.

En digitaliserad biograf finns i varje kommun. Filmstudios finns i Karlshamn, Karlskrona, Ronneby, Svängsta-Mörå och Sölvesborg. Även civilsamhället genom Bygdegårdar samt Folkets Hus och Parker är en viktig del av att öka tillgängligheten

till film. Skolbio är på väg att bli en del av Blekingemodellen, som är Blekinges "kulturgaranti" för barn och ungdomar. Skolbio är en viktig del för att lära barnen att analysera och kritiskt granska det de upplever.

Reaktor Sydost/Filmregion Sydost är Blekinges regionala filmresurscentrum som har till uppgift att arbeta med film i skolan, film och publik, filmskapare och deltagarkulturer. De är en viktig del i att främja filmen i sydostregionen och särskilt nå barn och unga. Mot bakgrund av utvecklad samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige finns behov att undersöka förutsättningarna för ett större grepp kring filmens utveckling för att utnyttja kompetens och resurser mer effektivt. Det finns även behov av att på lång sikt skapa goda förutsättningar för professionella kulturskapare i Sydsverige och förbättra möjligheterna för talangutveckling. Även arbete med jämställdheten på området behöver utvecklas.

Utveckling

Stärka barn och ungas kunskap om film och rörlig bild

Pedagogers arbete i skolan är viktigt för att ge barn och unga kunskap om och verktyg till källkritik och analys, om bland annat film och rörlig bild. Att stärka pedagogers kunskap om film och rörlig bild i olika medier är en central del för Reaktor Sydost. Men den filmpedagogiska verksamheten har idag ojämn spridning i länet. Möjligheterna för barn och unga att få skapa film i skolan eller på fritiden är beroende av vilka kommunala initiativ som tas på området.

Främja mångfald och jämställdhet inom film och rörlig bild

För att säkra kvalitet, stärka jämlikheten och skapa film som upplevs som relevant för publiken har filmpolitiken en viktig roll i att främja mångfald och jämställdhet inom filmskapande. En stärkt samverkan med utbildningssektorn är också viktig för att nå barn och unga och jobba med källkritik och vem som har makten i att välja berättelse och hur människor framställs.

Stärka infrastruktur och tillgänglighet

Den digitala utvecklingen har gjort att den rörliga bilden har blivit en central del av kommunikationen mellan människor. Tillgång till bredband skapar förutsättningar för nya distributions- och visningsformer. Utvecklingen har på många sätt revolutionerat tillgängligheten till film och rörlig bild. Men för att Blekinges invånare ska kunna ta del av möjligheterna som digitaliseringen kan ge behöver fler få tillgång till bredband. Idag har bara drygt hälften av Blekinges invånare tillgång till bredband. CIVILSAMHÄLLET i form av Bygdegårdar, Folkets Hus och Parker och så vidare som visningsplats för film ger en ökad tillgänglighet och är en viktig del av infrastrukturen.

Stärka samverkan för utveckling av film och rörlig bild i Blekinge

Region Blekinge är en del av South Sweden Film Commission som ska skapa internationellt intresse för Skåne och Blekinge som inspelningsplats och även stötta professionella kulturskapares villkor kring film. Samverkan med South Sweden Film Commission behöver utvecklas och stärkas för att filmproduktion som näring ska stärkas i länet. Det är också viktigt att utveckla samverkan med Blekinge Tekniska Högskola och Hyper Island.

Då samverkan inom Regionsamverkan Sydsveriges kulturutskott har intensifierats finns möjligheten att undersöka förutsättningarna för utveckling av filmområdet inom samarbetet.

REGION BLEKINGE VILL:

- Stärka barn och ungas möjlighet till kunskap om film och rörlig bild
- Främja mångfald och jämställdhet inom film och rörlig bild
- Stärka infrastruktur och tillgänglighet
- Stärka samverkan för utveckling av film och rörlig bild i Blekinge

Regional infrastruktur

Reaktor Sydost är en ideell förening bildad gemensamt av de tre regionförbunden. Föreningen är ett av nitton regionala resurscentrum för film i Sverige och verkar på uppdrag av Kulturrådet och regionförbunden i Blekinge, Kalmar och Kronobergs län. Reaktor främjar film i skolan, stöttar filmskapare i regionen samt utvecklar publikarbete tillsammans med filmarrangörer. Reaktor Sydost har också i uppdrag att stötta utvecklingen av deltagarkulturer med utgångspunkt i de möjligheter som digitaliseringen innebär för föreningslivet.

South Sweden Film Commission ska skapa internationellt intresse för Blekinge som inspelningsplats och stötta kulturskaparnas villkor kring filmskapande i Blekinge.

REGIONALA KULTURENS ORGANISATION OCH INFRASTRUKTUR

Den regionala kulturens organisation och infrastruktur består till stor del av regionala kulturverksamheter inom kultursamverkansmodellen. I den regionala infrastrukturen ingår också civilsamhället genom till exempel distriktsorganisationerna Blekinge hembygdsförbund, Blekinge Bygdsgårdsdistrikt och Blekinge konstförening. En ytterligare betydande aktör med flera regionala kulturella uppdrag är Blekinge läns Bildningsförbund som driver utveckling och är en resurs för de tio studieförbunden som i sin tur genomför många kulturella aktiviteter. Kommunerna och professionella kulturskapare är också en del av den regionala infrastrukturen och ingår i olika regionala nätverk.

REGIONALA KULTUR- VERKSAMHETER

Regionala kulturverksamheter är de kulturverksamheter/institutioner som har ett regionalt uppdrag att verka för hela regionens kulturutveckling.

Kulturverksamheternas regionala uppdrag beskrivs i deras *villkor*, ett dokument framtaget för varje enskild verksamhet som tar avstamp i de nationella kulturpolitiska målen, Blekingestrategin samt Kulturplanen. Till stor del är de regionala kulturverksamheterna en del av samverkansmodellen, det vill säga de erhåller både statliga och regionala medel, och följs upp av Statens Kulturråd genom Region Blekinge. De regionala kulturverksamheternas utveckling och infrastruktur beskrivs under föregående avsnitt *Regional konst- och kulturverksamhet*.

CIVILSAMHÄLLET

Med det civila samhället avses en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där man organiserar sig och agerar tillsammans i gemensamma intressen, till exempel nätverk och ideella föreningar.

Nationella mål för civilsamhället handlar om att utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort, samt stärka förutsättningarna för civilsamhället att bidra till kulturens utveckling.

Blekinge har ett kulturliv och en tradition som vilar mycket på ideella krafter och föreningar som både arrangörer och utövare. Några exempel på arrangörer är riksteaterföreningar som arrangerar professionella teater- och dansföreställningar, musikföreningar som arrangerar musikprogram eller festivalarrangörer. En del föreningar har verksamhet både som arrangör och som utövare, det kan till exempel vara hemslöjdsföreningen eller hembygdsföreningen. Några föreningar är främst arrangörer genom sina lokaler, såsom Folkets Hus och Parker eller Bygdegårdsföreningar.

Ideella krafter i föreningar har en stor del i att göra kulturen tillgänglig för alla och är en förutsättning för en fungerande demokrati. Utan de ideella krafterna hade kulturen inte haft en sådan mångfald och inte varit så tillgänglig som den är. De ideella föreningarna är dessutom ofta en förutsättning för de professionella kulturskaparna som arrangörer.

Men det kan vara svårt för föreningar att med endast ideella krafter även organisera sig på regional nivå för att påverka politiska processer och styrdokument.

Region Blekinge har inlett ett samarbete med Ideell kulturallians (IKA), som arbetar med hur civilsamhällets röster tas tillvara i samrådsmöten inför till exempel en kulturplan. Ideell kulturallians har kartlagt kulturföreningarna i Blekinge och arrangerat flera samrådsmöten. Ideell kulturallians driver frågan om att eventuellt bilda ett regionalt IKA som en samlande röst för regionala frågor. Ideell kulturallians har också haft ett särskilt uppdrag att bjuda in ungdomsföreningar och etniska föreningar inom kultur för att nå målgrupper som inte tidigare har deltagit i samråden.

Inom samverkansmodellen är det uttalat att en kulturplan ska tas fram i samråd med bland annat civilsamhället och professionella kulturskapare samt i samverkan med kommunerna. På så vis ska tillgången till och delaktigheten i kulturlivet öka.

Både professionella kulturskapare och amatörkulturen är viktiga för den kulturella infrastrukturen. De ska inte vara i motsats till varandra utan ge varandra kraft. Utan ama-

törkulturen kan inte professionella växa fram och professionella kulturskapare i sin tur ger inspiration och kunskap till amatörkulturen som ibland är arrangör åt de professionella.

Utveckling

Lyfta fram civilsamhället som en viktig aktör i samhällsutvecklingen

Civilsamhället är en viktig aktör för samhällsutvecklingen genom att möjliggöra för människor med olika bakgrund och erfarenheter att träffas. Civilsamhället är en viktig plats i samhället för nya svenskar, som möjlighet att mötas, öva sitt nya språk och en introduktion till det svenska samhället. Kulturföreningarnas betydelse för social hållbarhet i det sammanhanget är stor.

Ta fram en överenskommelse tillsammans med civilsamhället för samråd inom flera politikområden

För att öka möjligheten för föreningar att påverka regionala utvecklingsfrågor pågår ett utvecklingsarbete att ta fram en överenskommelse mellan civilsamhället och Region Blekinge. Civilsamhället har då möjlighet att organisera sig och ta fram gemensamma frågor för att påverka, bland annat, den regionala kulturpolitiken.

Fördjupa samverkan mellan Region Blekinge, kommunerna och civilsamhället

I samtal med civilsamhället inför kulturplanen har det framkommit att många

föreningar önskar stöttning vad gäller marknadsföring och att nå nya målgrupper. Något som alla dessutom är överens om är att det behövs fler och upprustade lokaler att bedriva kulturverksamhet i. Det handlar om att stärka den kulturella infrastrukturen för att öka tillgängligheten till kultur.

REGION BLEKINGE VILL:

- Lyfta fram civilsamhället som en viktig aktör i samhällsutvecklingen
- Ta fram en överenskommelse tillsammans med civilsamhället för samråd inom flera politikområden
- Fördjupa samverkan mellan Region Blekinge, kommunerna och civilsamhället

FOLKBILDNINGEN

En del av civilsamhället är folkbildningen. Folkbildningen består av tre delar; folkhögskolorna, studieförbunden och folkbiblioteken.

Kultur och kulturutövande är integrerade delar av folkbildningens pedagogik vilket gör att folkbildningen också är en betydande arbetsmarknad för professionella kulturskapare. Folkbildningen har en viktig roll i regionens kulturella infrastruktur som aktör för bildning, utbildning och kulturell utveckling.

Den samlade folkbildningen lyfter fram fem områden att verka inom:

Bildning och sammanhang, handlar om att möta det växande behovet av bildning i en tid av informationsöverflöd och komplexa globala förändringar och åstadkomma sammanhang, insikt och personlig utveckling. Möta behovet av hållbar utveckling – socialt, ekologiskt och ekonomiskt.

Tillgänglighet och delaktighet, handlar om att minska utbildningsklyftorna i samhället och synliggöra mångfaldens potential. Ge möjlighet till etablering och delaktighet för fler nya svenskar och nationella minoriteter. Bygga sammanhållning och respekt mellan människor oavsett bakgrund. Bidra till bättre folkhälsa och ökad digital delaktighet. Vara en kraft mot antidemokratiska tendenser i samhället.

Medborgare och samhälle, handlar om att ge möjlighet att påverka sitt samhälle, möta nya engagemang och rörelser med öppenhet och nyfikenhet. Det handlar också om att vara en samhällskritisk röst och lyfta fram civilsamhällets betydelse för ett hållbart demokratiskt samhälle.

Arbetsliv och livslångt lärande, handlar om att folkbildningen snabbt och flexibelt kan möta nya utmaningar på arbetsmarknaden. De kan utveckla lärandeformer som passar unga. De kan bidra till att nya svenskar har tillgång till språkutbildning, samhällsinformation och andra bildningsinsatser som underlättar integration i Sverige.

Kultur och kreativitet, handlar om att möta fler medborgares behov av kulturupplevelser och eget skapande. Och att folkbildningen kan vara en mötesplats, utbildare och arbetsmarknad för professionella kulturskapare. Folkbildningen kan också bidra med läsfrämjande insatser och möta högt ställda kvalitetskrav inom estetiska utbildningar.¹⁰

Genom att Folkbildningsrådet sedan 2016 ingår i regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering hos myndigheter, kommer folkhögskolor och studieförbund få stöd i sitt arbete med jämställdhetsintegrering. Folkbildningsrådet har identifierat tre utvecklingsområden; brist på systematiskt och integrerat jämställdhetsarbete, könsstereotypa ämnesval samt kvinnor i asyl- och etableringsverksamheter.

Blekinge Läns Bildningsförbund är ett regionalt samverkansorgan för folkbildningen i regionen. Bildningsförbundet driver frågor om kvalitet och verksamhetsutveckling. Studieförbundens regionala arbete handlar om att driva föreningsutveckling samt kompetensutveckling för ledare.

¹⁰ Folkbildningens vägval och vilja, 2013

Utveckling

Stärka folkbildningens roll i samhällsutvecklingen

Det är viktigt att stärka folkbildningens roll i samhällsutvecklingen, som aktör för att främja allas möjlighet till bildning, kulturupplevelser och till att utveckla sina skapande förmågor. Studieförbunden står för en viktig del av infrastrukturen för lärande och hållbar social utveckling. Tack vare flexibla organisationer är studieförbunden viktiga aktörer i att nå nya grupper och ta sig an nya uppdrag, vilket är en förutsättning för Blekingestrategins mål om öppenhet och deltagande. Studieförbunden och folkhögskolorna är viktiga aktörer och plattformar för många människor att vara en del av samhället, inte minst för nya svenskar.

Stärka samverkan mellan studieförbunden, folkhögskolorna, kommunerna och kulturlivet

En nära samverkan mellan folkbildningen, folkhögskolorna, kommunerna och kulturlivet är en förutsättning för att folkbildningens roll i samhället ska stärkas. Det är också en förutsättning för att kunna möta behoven hos viktiga målgrupper som unga vuxna och nya svenskar. Studieförbund och folkhögskolorna i Blekinge är viktiga aktörer i det interkulturella mötet. Region Blekinge ser också studieförbunden och folkhögskolorna som viktiga delar inom utbildning och som arbetsmarknad för professionella kulturskapare.

Att de läsfrämjande insatserna utvecklas genom fördjupat samarbete med folkbiblioteken

Samverkan är en förutsättning för utveckling, såväl över kommungränserna som mellan folkbildning, folkbibliotek och föreningsliv. Prioriterade grupper är barn och vuxna med annat modersmål än svenska samt de som inte läser eller läser i liten omfattning.

Att samarbetet fördjupas med kulturarvsaktörerna för att ta tillvara potentialen i kulturarvet som en del av samhällsutvecklingen

Kulturarvet kan vara en källa till gemenskap och samhällsutveckling. Genom att arbeta tvärsektoriellt kan flera områden och flera människor nås, vilket är viktigt i vårt mångkulturella samhälle. Vår gemensamma historia och framtid måste belysas och problematiseras. Att nå och engagera fler människor, särskilt nya svenskar, är viktigt för vår gemensamma samhällsutveckling.

REGION BLEKINGE VILL:

- Stärka folkbildningens roll i samhällsutvecklingen
- Stärka samverkan mellan studieförbunden, folkhögskolorna, kommunerna och kulturlivet
- Att de läsfrämjande insatserna utvecklas genom fördjupat samarbete med folkbiblioteken
- Att samarbetet fördjupas med kulturarvsaktörerna för att ta tillvara potentialen i kulturarvet som en del av samhällsutvecklingen

Regional infrastruktur

Blekinge läns Bildningsförbund är folkbildningens gemensamma mötesplats. De har ett omfattande regionalt kulturuppdrag, bland annat som samordnande och förmedlande aktör för scenkonstarrangemang i förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i regionen genom Blekingemodellen. Bildningsförbundet samordnar även nätverken Kultur i vården och Kultur i omsorgen samt är en del av olika satsningar inom området kultur och hälsa i stort.

Studieförbunden; ABF, Bilda, Folkuniversitetet, Ibn Rushd, Kulturens, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet, Studieförbundet Vuxenskolan

Folkhögskolorna; Blekinge folkhögskola, Litorina folkhögskola, Jämshögs folkhögskola samt Valjeviken folkhögskola

PROFESSIONELLA KULTURSKAPARE

Att stärka den kulturella infrastrukturen är en av de viktigaste uppgifterna för den regionala kulturpolitiken. Det innebär en strävan efter att göra så att alla blekingar kan nå eller nås av alla konstformer och att det ska finnas möjlighet till eget skapande, samt underlätta för producenter och arrangörer.

Den regionala kulturpolitiken har också till uppgift att stärka professionella kulturskapares villkor och förutsättningar att verka i Blekinge, där infrastrukturen är en del.

Av de nationella kulturpolitiska målen framgår att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. För att leva upp till de målen krävs att det finns förutsättningar för konstnärligt skapande som utforskar nya områden, överskrider gränser och synliggör olika aspekter av tillvaron. Att skapa dessa förutsättningar är en viktig uppgift för kulturpolitiken på både nationell, regional och lokal nivå. För att slå vakt om den konstnärliga friheten är det också avgörande att principen om armlängds avstånd mellan politiska beslut och konstnärligt innehåll upprätthålls.¹¹

Både professionell kultur och amatörkultur är viktiga för samhällets utveckling. De ska inte ses som motsatser till varandra utan ge varandra kraft. Utan amatörkulturen kan inte

professionella växa fram och professionella kulturskapare i sin tur ger inspiration och kunskap till amatörkulturen som ibland är arrangör åt de professionella.

Vad menas med professionell kulturskapare?

Region Blekinge använder sig av Kulturrådets tillämpning av Arbetsförmedlingen Kultur Medias definition av professionella kulturaktörer, som har tagits fram i samråd med bransch- och intresseorganisationerna.

I korthet innebär den att kulturskaparna ska ha en högre konstnärlig utbildning inom sitt konstområde, exempelvis från konst- och musikhögskolor. Om kulturskaparen saknar formell utbildning ska hen under de senaste tre åren (fem för bildkonstnärer) huvudsakligen arbetat med sin konstform under sin yrkesverksamma tid samt ha verkat i etablerade sammanhang genom återkommande professionella engagemang.

¹¹ Kulturdepartementet PM, Framtidens inriktning och utvecklingsmöjligheter i samverkansmodellen

REGION BLEKINGE VILL:

- Skapa möjligheter för kompetensutveckling för kulturskapare, kommunerna samt arrangörer
- Utveckla infrastrukturen för ökade möjligheter att verka i Blekinge
- Öka samverkan med professionella kulturskapare

Konstnärsnämndens rapport *Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor* visar vilken utgångspunkt de professionella kulturskaparna har. Konstnärerna bor till 70 procent i storstadsområdena, men verkar, visar sin konst, ger föreställningar, konserter och läses i hela landet oavsett bostadsort. För att det ska vara möjligt blir det allt viktigare med en konst- och kulturpolitik som främjar rörelse över landet för konstnärer och för konstnärliga verk.

Ett kännetecken för konstnärgruppen är hög andel näringsverksamhet. Störst är andelen inom konstområdet bildkonst och form (73 %), film (66 %) samt ord (64 %).

Utbildningsnivån skiljer sig markant mellan konstnärgruppen och befolkningen. I konstnärgruppen har nästan hälften eftergymnasial utbildning, 3 år eller mer, mot 25 % i befolkningen. Kvinnor har högre utbildning än män inom alla konstområden utom teater. Störst är skillnaden inom musik där 54 % av kvinnorna mot 37 % av männen har eftergymnasial utbildning, minst 3 år. Medianinkomsten för konstnärgruppen motsvarar 75 % av medianinkomsten för hela befolkningen i samma åldrar. Konstnärer har lägre inkomst än befolkningen i alla åldersklasser.

Konstnärgruppen i Sverige består av cirka 29 000 konstnärer inom konstområdena bild och form, dans, film, ord, musik och teater.¹²

Utveckling

Skapa möjligheter för kompetensutveckling för kulturskapare, kommunerna samt arrangörer

I de nationella kulturpolitiska målen uttrycks det att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft samt att kreativitet och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling. Professionella kulturskapare som kan arbeta på rimliga villkor är en förutsättning för att detta ska kunna uppnås.

Det är viktigt att offentliga verksamheter följer avtal och rekommendationer som verkar för rimliga arbetsvillkor. Därför är återkommande kompetensutvecklingstillfällen viktiga för offentliga aktörer, kulturskapare samt civilsamhälle inom exempelvis enprocentregeln, anbudsförfarande samt medverkans- och utställningsersättning.

Utveckla infrastrukturen för ökade möjligheter att verka i Blekinge

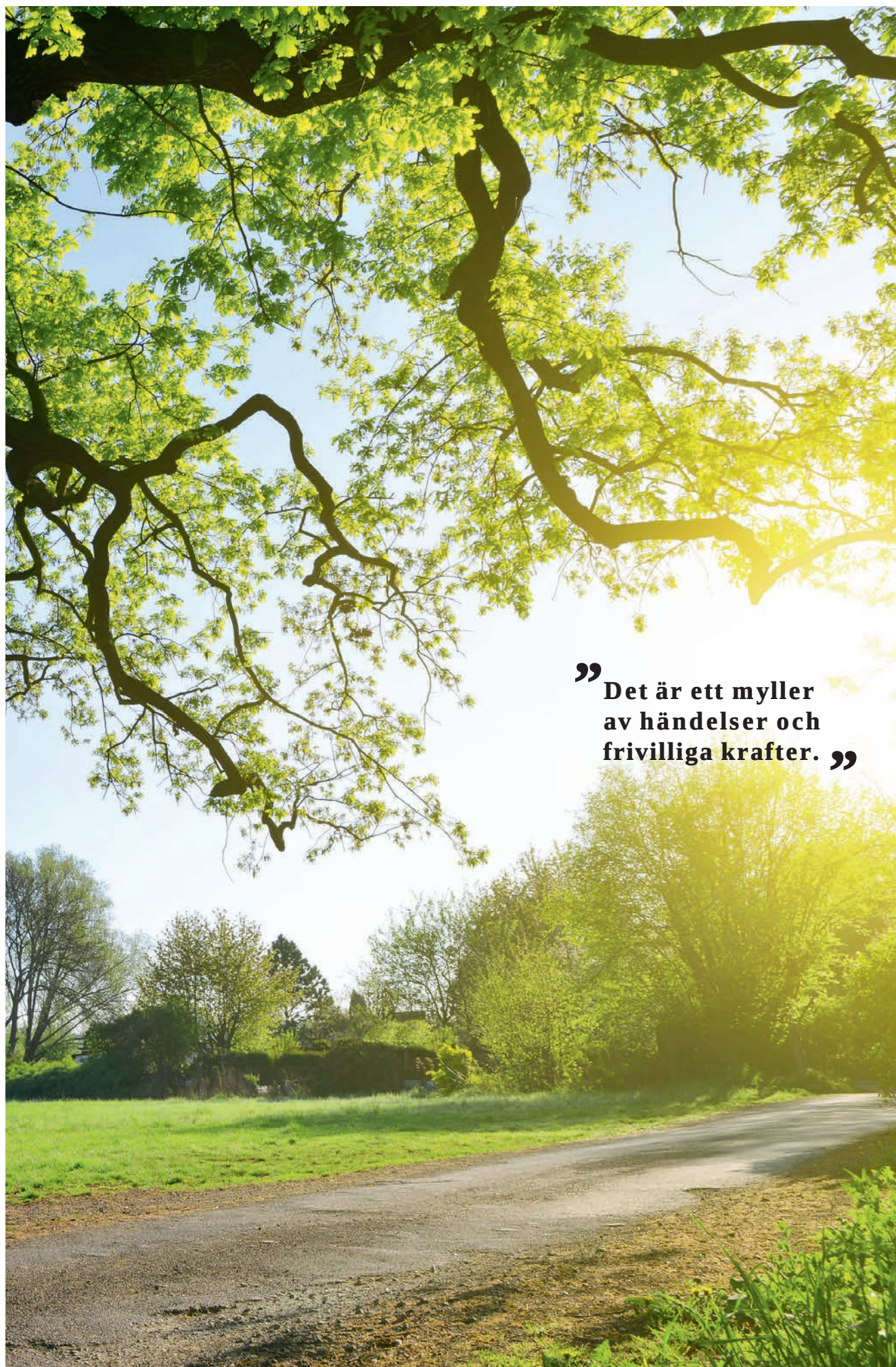
Förutsättningarna för professionella kulturskapare att livnära sig på konsten och kulturen ser väldigt olika ut beroende på kulturområde. Men gemensamma områden som diskuteras är till exempel frågor som handlar om marknadsföring, kompetensutveckling för professionella kulturskapare tillsammans med kommunernas tjänstepersoner om avtal, löner och så vidare. Det handlar om att höja konsten och kulturens status i debatten och förstå vad en professionell kulturskapare kan bidra med inom flera samhällssektorer.

Öka samverkan med professionella kulturskapare

Region Blekinge sammankallar kontinuerligt ett kulturskaparsamråd för att kunna samråda med professionella kulturskapare om utvecklingsfrågor. Kulturskaparsamrådet samlar professionella kulturskapare, en representant för varje kulturområde. Syftet är att tillsammans diskutera insatser som kan göras för att förbättra förutsättningarna för professionella kulturskapare att verka i Blekinge. Som professionell kulturskapare kan man kontakta någon av representanterna, om man vill skicka med förslag eller frågor. Kontaktuppgifter finns på Region Blekinges hemsida.

¹² Det register över konstnärer som rapporten bygger på har sammanställts dels från register lämnade av Konstnärsnämnden och Sveriges författarfond, dels från medlemsregister lämnade till SCB av Bildupphovsrätt i Sverige, Teaterförbundet för scen och film, Svenska Musikerförbundet, Svenska fotografers förbund, Sveriges Yrkesmusikerförbund, Svenska tecknare, Sveriges kompositörer och textförfattare, Sveriges konsthantverkare och industriformgivare, Föreningen svenska tonsättare och Oberoende filmars förbund.

Län	Antal konstnärer	Kvinnor	Män	Bild och form	Dans	Film	Ord	Musik	Teater
Blekinge län	168	72	96	83	2	1	17	50	15

**” Det är ett myller
av händelser och
frivilliga krafter. ”**

REGION BLEKINGE OCH BLEKINGES KOMMUNER

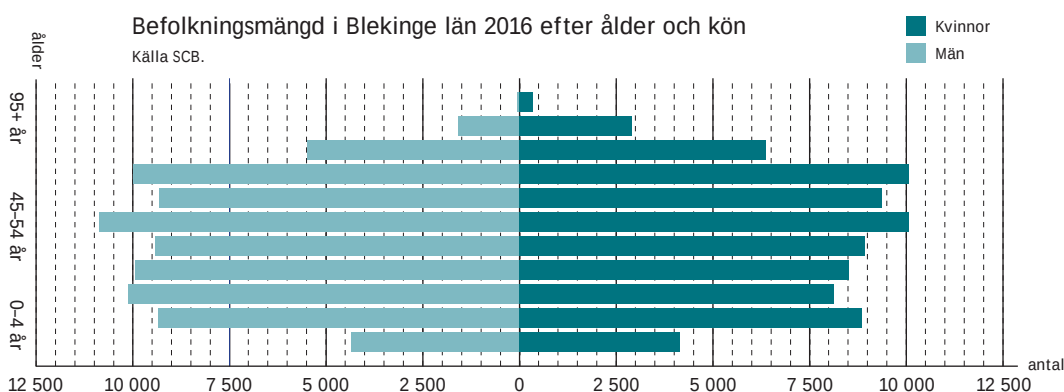
Blekinge läns landsting och Blekinges kommuner är medlemmar i Region Blekinge, som har uppdraget att arbeta för Blekinges utveckling.

Regioner är ett sätt att samordna och samverka, men det är i kommunerna som kulturen sker. Allt från föreningsträffar till kulturskolor, bibliotek samt studiecirkelar och så mycket mer. Det innefattar även kulturinstitutionernas verksamhet, de professionella kulturskaparnas verksamhet liksom amatörernas verksamhet. Det är ett myller av händelser och frivilliga krafter, allt är inte beskrivet i kulturplanen.

För kommunerna är den regionala kulturplanen en gemensam strategi för kulturen i Blekinge. Det är också en utgångspunkt för

diskussion om gemensamma satsningar och en plattform för att utbyta erfarenheter och information om vad som händer i de olika kommunerna.

Inför framtagandet av kulturplanen har Blekinges kommuners kultur- och fritidsnämndspresidier träffats tillsammans med den regionala nämnden för kultur och fritid för att diskutera konst- och kulturpolitik samt gemensamma satsningar. Tillsammans har man kommit fram till att den regionala kulturplanen ska beskriva de *gemensamma* åtaganden som görs inom kulturen.

Befolkningsmängd
i Blekinge län
2016 per kommun
Källa SCB.

Olofström	13 417
Karlshamn	66 262
Ronneby	29 207
Karlshamn	32 130
Sölvesborg	17 437
Summa	158 453

Vad händer i Blekinge?

Flera kulturevenemang i Blekinge drar besökare från hela länet och utifrån, till exempel Hälleviks tradjazzfestival, Näselfrossa, Lyckå Kammarmusikfestival och Konstrundan Blekinge. Det finns flera festivaler som också är hela Blekinges angelägenhet, såsom Sweden Rock festival, Östersjöfestivalen och stadsfester som erbjuder musik, teater och hantverk etc.

Ett annat exempel på ett gemensamt åtagande mellan alla kommuner i Blekinge är *Berättarkraft* som är en litteratur- och berättarfestival som startade i Olofström. Berättarkraft skapas tillsammans av kommuner, föreningar, studieförbund, bibliotek, författare, berättare, lyssnare och läsare. Under en vecka i mars möts man för att läsa, lyssna och samtala med aktiviteter i alla kommuner.

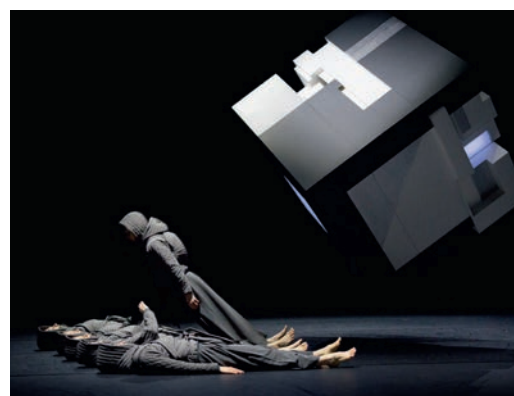
Inom scenkonsten finns en kulturgaranti för barn, som kallas för Blekingemodellen, som utlovar minst två scenkonstföreställningar per år och barn. En utredning av Blekingemodellen visade på utvecklingsmöjligheten att bredda modellen med fler kulturområden samt erbjuda garantin för fler åldrar. Arbetet med att förverkliga detta påbörjades 2017, med att inkludera litteratur och film. Ambitionen är att utveckla modellen ytterligare under kommande år. Blekingemodellen når alla barn i Blekinge och ibland vissa barn fler än två gånger per år, tack vare att kommunerna är ambitiösa. Kommunerna skriver avtal med Blekinge läns Bildningsförbund och Musik i Blekinge som sköter subventioner och ansvarar för turnéläggning i samverkan med kommunerna.

Enligt Riksteaterns statistik för 2015 är Blekinge i topp i landet vad gäller antalet besök på föreställningar som produceras, förmedlas eller arrangeras av Riksteatern i förhållande till folkmängden i respektive län.

Två områden som just nu utvecklas tillsammans mellan kommuner och Region Blekinge är arenan för bildkonst och form samt Blekinge som fristad för förföljda konstnärer. Blekinge har bland annat, tack vare att bildkonsten var utpekad som särskild satsning i förra kulturplanen, fått resurser till att lägga grunden till ett regionalt ansvar för området bildkonst och form. I nära samverkan med Ronneby kommun har en avsiktsförklaring tagits fram som innebär att Ronneby erbjuder platsen Kulturcentrum som utgångspunkt för Konst i Blekinge, men givetvis är verksamhetsutvecklaren tillgänglig för alla kommuner i Blekinge. Läs mer under kapitlet om bildkonst och form.

Det finns ett antal fristäder globalt inom nätverket International Cities of Refuge Network (ICORN) och i Blekinge utreds möjligheten att Region Blekinge i samverkan med kommunerna ska kunna erbjuda en fristad åt en konstutövare.

En kulturverksamhet som särskilt bör nämnas vad gäller samarbete kommuner emellan är biblioteken. Biblioteken är en del av grunden i en demokrati som erbjuder inte bara en plats för alla människor att komma till, utan även möjligheter till kunskap, gemenskap och integration.

Gemensamma utmaningar och frågeställningar som kommunerna tillsammans med Region Blekinge vill utveckla under kommande period är;

Lokaler och scener

Blekinge är överlag i stort behov av scener och lokaler för kultur. Många av de som finns är undermåliga och i behov av renovering och uppdatering av teknik, särskilt scener som kan visa samtida dans. En databas över lokaler i Blekinge finns på www.konsertlokaleriblekinge.se med tillhörande information om teknik och tillgänglighet.

Offentlig konst

Det finns ett behov av att utbyta erfarenheter mellan kommunerna angående att tillämpa den så kallade 1 %-regeln, som handlar om att vid om- och nybyggnation avsätta resurser till konst.

Marknadsföring

En tredje utmaning handlar om marknadsföring. Behovet av stöttning och utveckling av strategier för att nå ut är en ständigt återkommande fråga för alla, både för kulturskapare och civilsamhället. Även frågan om hur publikens rörlighet över kommungränserna kan öka är en utmaning.

Delar av den kommunala kulturinfrastrukturen, utöver lokaler osv

Uppgifter från 2017.

Karlskrona kommun	Ronneby kommun	Karlshamns kommun	Sölvesborgs kommun	Olofströms kommun
Kultur- och fritidsnämnd	Fritid- och kulturnämnd	Kulturnämnd	Fritids- och kulturnämnd	Kultur och fritidsnämnd
Kulturskola	Kulturskola	Musikskola	Musikskola	Musikskola
10 bibliotek	6 bibliotek	5 bibliotek	4 bibliotek	3 bibliotek
Tillämpar 1%-målet för ny- om- och tillbyggnad	Tillämpar inte 1%-målet för ny- om- och tillbyggnad	Tillämpar 1%-målet för ny- om- och tillbyggnad	Tillämpar 1%-målet för ny- om- och tillbyggnad	Tillämpar variant av 1%-målet för ny- om- och tillbyggnad
Följer MU-avtal (ramavtal för konstnärers ersättning för medverkan vid utställningar)	Följer MU-avtal	Följer MU-avtal (dock ej vid arrangemang av förening)	Följer ej MU-avtal	Följer MU-avtal (dock ej vid arrangemang av förening)

SAMRÅD OCH SAMVERKAN

Diskussioner om kulturen i Blekinge förs hela tiden. Det är en ständigt pågående process som för utvecklingen framåt.

De strukturerade samråden som Region Blekinge arrangerar är kontinuerliga och samråden vid tillkomsten av en kulturplan vart tredje år är bara en del av dessa. För att tillmötesgå förslag från tidigare samråd har olika målgrupper bjudits in vid olika tillfällen, vilket har möjliggjort fördjupade samtal om olika målgruppers behov och utmaningar.

Kulturplanen har arbetats fram av Region Blekinges kultur- och fritidsnämnd och godkänts av Regionstyrelsen. Under 2016 och 2017 har dialoger och samrådsmöten arrangerats för att ge underlag till den regionala kultur- och fritidsnämnden att komma fram till regionala prioriteringar för kulturutvecklingen i Blekinge. Men också för att engagera professionella kulturskapare samt föreningar att delta i diskussioner om kulturlivet i Blekinge.

Så här har det gått till:

Den regionala kultur- och fritidsnämnden har samrått med kommunernas kultur- och fritidsnämnder för att diskutera gemensamma utmaningar och möjligheter i Blekinge. Mötena har formaliserats och är framöver regelbundna återkommande inslag. Även chefer/ansvariga för kulturen i kommunerna och på Region Blekinge träffas ett flertal gånger om året och samverkar inom flera områden.

I samråd med KLYS (konstnärliga och litterära yrkesutövares arbetsnämnd) har ett

kulturskaparsamråd tillkommit. Detta innebär att professionella kulturaktörer i Blekinge har föreslagits av KLYS att företräda sitt kulturområde i frågor som rör bland annat arbetsvillkor och avtal inom kulturen. På så vis kan frågor som rör professionella kulturskapares behov, möjligheter och utmaningar diskuteras särskilt. Kulturskaparsamrådet träffas 2-4 gånger per år.

I samarbete med IKA (ideell kulturallians), som har kartlagt föreningslivet i Blekinge, har Region Blekinge bjudit in till flera dialogmöten för att diskutera civilsamhällets särskilda utmaningar. Genom IKA har det mångfacetterade föreningslivet haft en samlande röst. Även studieförbunden har arrangerat gemensamma möten där Region Blekinge har deltagit och diskuterat kulturpolitik.

Alla regionala kulturverksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen har presenterat sin verksamhet för den regionala kultur- och fritidsnämnden och berättat om framtidsplaner, möjligheter och utmaningar för sin verksamhet med nämndens ledamöter. Lika så har de föreningar med regionala uppdrag fått träffa nämnden för att presentera sin verksamhet med följande samtal om utmaningar och möjligheter inför framtiden.

Även Regionstyrelsens arbetsutskott har deltagit i kulturpolitiska diskussioner för att knyta samman kulturpolitiken med hållbar regional utveckling.

REGIONALA NÄTVERK

För att kunna uppnå de nationella kulturpolitiska målen behöver vi samverka och samarbeta. Inom kulturen pågår både samverkan och samarbeten mellan genres, institutioner, kommuner och regioner.

Blekinge har dessutom några kulturverksamheter tillsammans med andra regioner, såsom inom filmfrämjande verksamhet, biblioteksutveckling och scenkonst. Här följer några exempel på regionala nätverk i Blekinge, som kan kontaktas för mer information eller frågor om samverkan:

Regionsamverkan Sydsverige är ett samarbetsorgan för Sveriges sex sydligaste regioner, som arbetar för en långsiktigt hållbar

utveckling för Sydsverige genom strategiskt kunskapsutbyte och främjande av interregionala och interkommunala samarbeten. Regionsamverkan Sydsverige vill, i ett öppet och tillåtande klimat, samverka med staten, kommunerna, det professionella kulturlivet, det civila samhället, näringslivet samt akademien. Målsättningen är att skapa en hållbar utveckling i Sydsverige till förmån för hela landet.

Sydostkultur är nära samverkan mellan sydostlänen, Kronoberg, Kalmar och Blekinge. Tillsammans har regionförbunden underlag och resurser för fler satsningar inom kulturområdet än var och en för sig. Kulturverksamheter som är länsöverskridande är; Dans i Sydost och Reaktor Sydost som är främjande organisationer för dans och film. Länsöverskridande verksamheter är även Regionteatern Blekinge Kronoberg och Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg.

Presidienätverket innebär att kommunernas och regionens kultur- och fritidsnämnders presidier (ordförande och vice ordförande) träffas. Syftet är att tillsammans bli starkare, utbyta erfarenheter och genomföra gemensamma satsningar.

Kulturchefsnätverket samlar kulturansvariga i kommunerna och Region Blekinge ett antal gånger om året. Syftet med nätverket är att utbyta erfarenheter och genomföra satsningar tillsammans.

Nätverk för kulturverksamheter inom kultursamverkansmodellen sammankallas av Region Blekinge cirka 8 gånger per år för att diskutera samarbeten, gemensamma utmaningar och utvecklingsmöjligheter. Även Blekinge läns Bildningsförbund ingår i nätverket som regional aktör.

Kulturskaparsamrådet samlar professionella kulturskapare, en representant från varje konstområde, tillsammans med Region Blekinge, två gånger per år. Syftet är att tillsammans diskutera insatser som kan göras för att förbättra förutsättningarna för professionella kulturskapare att verka i Blekinge. Som professionell kulturskapare kan man kontakta någon av representanterna för att skicka med förslag eller frågor. Kontaktuppgifter finns på Region Blekinges hemsida. Deltagarna erhåller arvode.

Kulturarv Blekinge är ett samarbete mellan Blekinge museum, Blekingearkivet, Slöjd i Blekinge samt Biblioteksutveckling Blekinge

Kronoberg. Bland annat genomförs årligen Kulturarvsforum som är ett kompetensutvecklingstillfälle för alla intresserade av kulturarv. Tillsammans jobbar man även för att skolorna lättare ska kunna arbeta med kulturarv digitalt genom Broar till historien.

Blekinge arkivnätverk är ett nätverk som samlar Blekingearkivet, de fem kommunarkiven, Blekinge museum, Länsstyrelsen, Försvarsmakten, Marinmuseum, Blekinge Släktforskarförening samt Blekinge Musiksamlingar. Nätverket diskuterar arkivfrågor och genomför gemensamma publika aktiviteter som Arkivens dag och Arkivmässan.

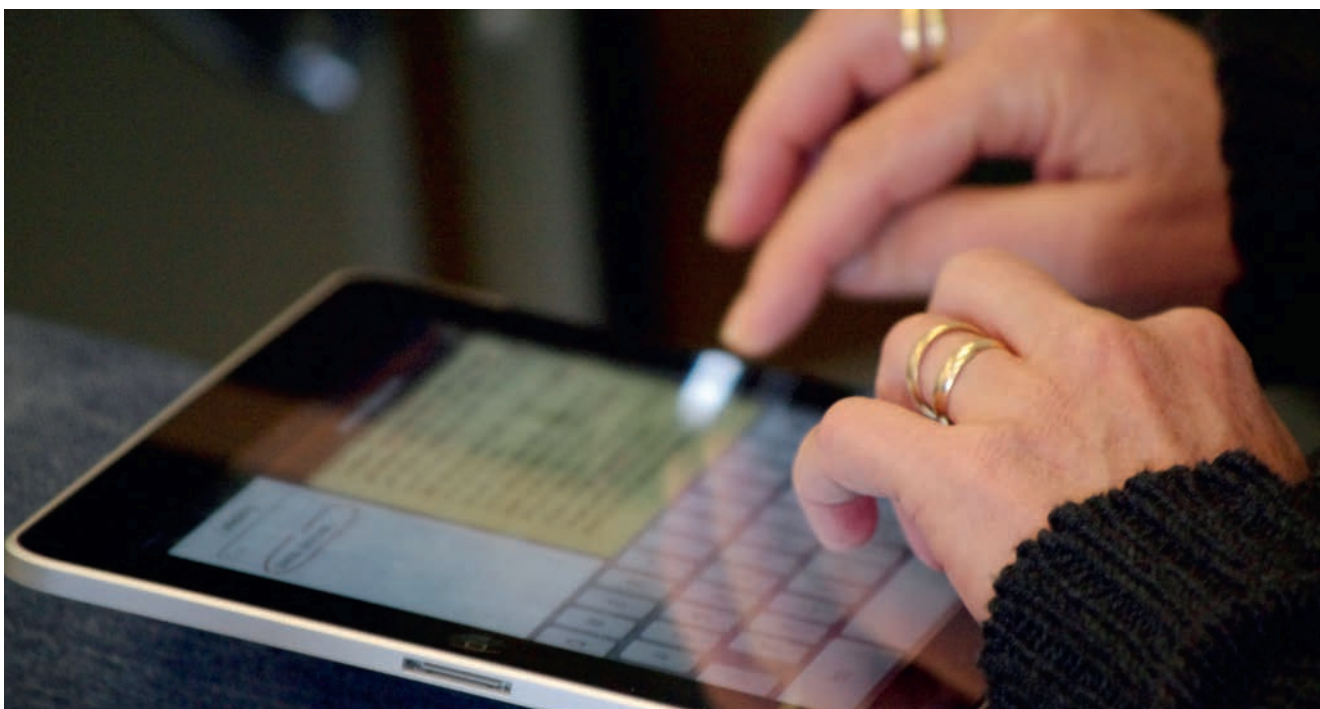
Skapande skola-nätverket samlar en representant som ansvarar för Skapande skola från varje kommun. Region Blekinge är sammankallande. Skapande skola innebär att skolor söker bidrag från Kulturrådet för att kunna anställa professionella kulturskapare som jobbar med eleverna inom ett skolämne. I nätverket utbyts erfarenheter kring ansökningar, redovisningar samt genomförs kompetensutvecklingstillfällen.

Scenkonst Sydost är ytterligare ett länsöverskridande samarbete, som innefattar Regionteatern Blekinge Kronoberg, Byteatern i Kalmar län, Dans i Sydost samt Riksteaterorganisationerna i de tre länen. Samarbetet fokuserar på kompetensutveckling, arrangörsutveckling och konstnärlig utveckling.

Blekinge kompetenscentrum, Landstinget Blekinges forsknings- och utvecklingsenhet är en viktig samarbetspartner för Region Blekinge inom kultur och hälsa. Olika projekt där kulturen är en del för att nå återhämtning från psykisk ohälsa har pågått under flera år med goda resultat.

Kultur i vården/kultur i omsorgen är två nätverk som samlar olika aktörer från kommunerna och kulturen för att samråda om utbud och byta erfarenheter. Blekinge läns bildningsförbund är sammankallande.

” Digitaliseringen ger en möjlighet till ökad tillgänglighet ... ”

DIGITALISERING

Det finns flera aspekter av vad digitalisering kan tillföra kulturområdet. Det kan handla om att digitalisera redan existerande analog kultur, som en teaterföreställning eller en bok, eller att framförandet av en föreställning görs mer tillgänglig genom textning eller syntolkning. Det kan också handla om helt nya skapande skapandeprocesser. Digitaliseringen ger möjlighet till ökad tillgänglighet och delaktighet för publiken eller användaren.

Den digitala infrastrukturen är en viktig del i framtidens Blekinge. Därför har den *Regionala digitala agendan* tagits fram som ett verktyg för att samordna Blekinges insatser och åtgärder på området. Agendan är en del i en nationell process som ska leda till att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Ett grundläggande behov för Blekinge är utbyggnaden av bredband, då bara cirka 50% av länets invånare idag har tillgång till bredband. Kulturen är en del av den regionala bredbands- och digitaliseringsstrategin.

Digitalisering kräver nya former av kompetens, inte minst konstnärlig för att göra rättvisande gestaltningar av analoga förlagor, men även inom interaktivitet och pedagogik. För att kunna ta tillvara digitaliseringens möjligheter behövs infrastruktur och kompetens. Det behövs också resurser till kompetensutveckling, skapande och underhåll samt kunskap om avtal och upphovsrätt.

TVÄRPOLITISKA OMRÅDEN

KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR

De företag som har kulturskapande eller kreativa processer som huvudsakliga del av sin affärsidé brukar räknas till kulturella och kreativa näringar.

Det är en brokig grupp av företag och är inte nödvändigtvis marknadsdrivna. Många av företagen arbetar med immateriella rättigheter och tillgångar, vilket kan påverka hur man utvecklar och säljer sina produkter och vilka hinder man ser för utveckling.

De kulturella och kreativa näringarna är i stor utsträckning koncentrerade till storstadsregionerna. Var marknaden finns och hur kunderna ser ut varierar mycket beroende på var i landet företagen är verksamma. En undersökning gjord av Tillväxtverket visar att de flesta länen har en mycket liten andel av de kulturella och kreativa näringarna jämfört med storstadsregionerna. Blekinge är speciellt då de kulturella och kreativa näringarna ändå utgör en relativt stor del av samtliga företag i länet. Blekinge har 1 % av Sveriges totala andel av kulturella och kreativa näringar men det utgör ändå 9,8 % av Blekinges totala andel företag.¹⁴

Det finns en stark koppling mellan kulturella och kreativa näringar och besöksnäringen, där upplevelsen och verksamheten ofta är bunden till en plats och kunderna är turister eller privatpersoner. Å andra sidan finns det många företag inom kulturella och kreativa näringar som inte är bundna till en plats på grund av en hög grad av digitalisering och immateriella tillgångar. De kan lättare agera på en nationell och internationell marknad. Nära 30 % av företagen i den här sektorn exporterar, vilket är dubbelt så mycket som genomsnittet för små och medelstora företag överlag. Kulturella och kreativa näringar samverkar också mer med andra, än genomsnittet av företag vilket ger större möjlighet till innovation och konkurrenskraft. Undersökningen av Tillväxtverket visar också att det är en myt att kulturella och kreativa näringar inte vill växa.

Utveckling

Skapa förutsättningar för kulturella och kreativa näringar att verka i Blekinge

Kulturella och kreativa näringar är en fråga för både tillväxtpolitik och kulturpolitik, men främst är det en tillväxt- och näringslivspolitisk fråga. Politikområdena behöver samverka och finnas representerade tillsammans då frå-

gan diskuteras, för att kunna ge bästa möjliga förutsättningar för de kulturella och kreativa näringarna. Samverkan mellan områdena måste utvecklas på det politiska planet men också inom kommunerna och regionen.

Samverka med andra regioner för kompetensutveckling och forskning på området

I samverkan med Region Skåne och Lunds universitet har Region Blekinge erbjudit kompetensutveckling om kulturella och kreativa näringar för tjänstepersoner ansvariga för kultur, näringsliv och besöksnäring på kommunerna. Under kommande år ska en nationell samverkan utvecklas kring forskning och utbildning inom kulturella och kreativa näringar, som ska vara till nytta för både kommunala och regionala aktörer. Blekinge deltar i utvecklingen genom nära samverkan med Region Skåne, som driver utvecklingen på området.

Synliggöra kulturella och kreativa näringar och deras betydelse

Det är viktigt att lyfta fram vikten av de kulturella och kreativa näringarnas roll för arbetsmarknaden och tillväxten i Blekinge. Kultur och kulturmiljöer har som exempel en betydande roll för regioners innovativa utveckling och attraktionskraft, en annan viktig bransch för Blekinge är spel- och medieutveckling. Återkommande kartläggning av de kulturella och kreativa näringarna i regionen ligger till grund för vidare åtgärder.

REGION BLEKINGE VILL:

- Skapa förutsättningar för kulturella och kreativa näringar att verka i Blekinge
- Samverka med andra regioner för kompetensutveckling och forskning inom området
- Synliggöra kulturella och kreativa näringar och deras betydelse

Med kulturella och kreativa näringar avses branscherna Arkitektur, Audiovisuellt, Bild & Form, Kulturarv, Litteratur & press, Litterärt & konstnärligt skapande, Mode, Reklam, Scenkonst, samt Måltid, Upplevelsebaserat lärande, Slöjd & Hantverk.¹³

¹³ Tillväxtverket 2017, Kreametern

¹⁴ <https://tillvaxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-fran-foven/2016-05-23-var-finns-de-kulturella-och-kreativaforetagen.html>, 2017-04-21

KULTUR OCH HÄLSA

Kultur och hälsa är ett tvärvetenskapligt område som handlar om kulturens betydelse för människors hälsa. Det handlar om samverkan mellan kultursektorn och hälso- och sjukvården, omsorgen samt folkhälsoområdet.

Enligt världshälsoorganisationen (WHO) ska hälsa ses som ett tillstånd av fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. Denna holistiska syn på hälsa är personcentrerad och involverar hela individen: det biologiska, det mentala och de kulturella förutsättningarna. Aktuell forskning visar på att konst och kultur kan vara en av de delar som bidrar till människans hälsa eftersom den är kopplad till individens kreativitet och känsla av flow. På det viset kan kulturaktiviteter förebygga ohälsa och ge bättre förutsättningar att möta förändringar i livet, som sjukdomar eller sociala problem.

Blekingarnas upplevda hälsa ligger i nivå med rikets enligt den senaste folkhälsorapporten, *Tillsammans kan vi göra skillnad*. Dock har den psykiska hälsan i Blekinge försämrats, och då kan kultur vara en viktig faktor för återhämtning.

Blekinge kompetenscentrum, Landstinget Blekinges forsknings- och utvecklingsenhet, är en viktig samarbetspartner för Region Blekinge inom kultur och hälsa. Flera goda exempel på projekt och verksamheter som bidrar till utveckling av området pågår;

Hållbar personlig utveckling är ett exempel som syftar till att förbättra hälsan och livskvaliteten genom att bland annat erbjuda samordnade kulturaktiviteter för unga vuxna och personcentrerad välbefinnande coachning. Projektet samverkar med Blekinges regionala kulturverksamheter och professionella kulturskapare, som får kompetenshöjande insatser och verktyg för att kunna leda ett kulturprogram i rehabiliteringssyfte. Projektet utvärderas genom forskning i samarbete med flera universitet.

Ett annat exempel är primärvårdens musikprojekt *Tonfrisk* som erbjuder musikaktiviteter till personalgrupper och patientgrupper inom landstinget för att kunna se vilka hälsofrämjande effekter musiken kan ge.

Inom Blekinge läns Bildningsförbund och

Musik i Blekinge drivs även nätverken *Kultur i vården* och *Kultur i omsorgen* som arbetar för att kulturaktiviteter ska bli en naturlig del inom vård och omsorg. Nätverken informerar om ny forskning på området, stimulerar genom fortbildningar för personal och initierar kulturprojekt samt erbjuder kulturprogram för vården. Ett projekt som har haft framgångar inom äldreomsorgen är *Teater för äldre*.

Utveckling

Öka kunskapen om sambandet mellan kultur och hälsa

Forskningsprojekt kopplat till kultur och hälsa i Blekinge visar på positiva forskningsresultat vilket främjar fortsatt utveckling av området. Men en ökad förståelse och kunskap om sambandet mellan kultur och hälsa behövs, vilket kan ske genom kompetenshöjande insatser samt möjligheter att följa nya metoder och forskning på området. Genom inspiration och spridning av ny forskning och goda exempel kan Blekinge utvecklas till en region som ligger långt fram när det gäller kultur och hälsa.

Fördjupa samverkan mellan kultur- och hälsoaktörer

Arbetet inom kultur och hälsa har redan utvecklats mycket i Blekinge, men gemensamma långsiktiga strategier som främjar utveckling inom området behövs. Aktörer inom kultur samt vård- och omsorg har börjat samarbeta men det behöver utvecklas till samverkan för att kultur ska bli en självklar del av hälsoarbetet. Det handlar om att utbyta kunskaper, skapa nätverk samt hitta nya samverkanspartners.

REGION BLEKINGE VILL:

- Öka kunskapen om sambandet mellan kultur och hälsa
- Fördjupa samverkan mellan kultur- och hälsoaktörer

UPPFÖLJNING

De regionala kulturverksamheterna inom kultursamverkansmodellen redovisar årligen sin verksamhet till Region Blekinge och Statens Kulturråd.

Redovisning sker genom kulturdatabasen, ett digitalt verktyg som används av alla regioner, där även flera föreningar med regionalt stöd redovisar sin verksamhet. Region Blekinge har även uppföljningsmöten två gånger per år med verksamheterna inom kultursamverkansmodellen, då måluppfyllelse och utvärdering av de villkor som varje verksamhet har diskuteras. Villkoren ska uppfyllas för att erhålla regionalt stöd. Region Blekinge har årligen dialog även med övriga kulturverksamheter som har regionala bidrag och uppdrag.

Blekingestrategins horisontella mål och kulturplanens prioriteringar följs också upp vid dessa tillfällen. Det handlar om internationisering, barn och unga, tillgänglighet, hållbarhet, samverkan, mångfald, jämställdhet, interkulturellt arbete, nationella minoriteter och hbtq-perspektiv. Verksamheterna inom kultursamverkansmodellen har dessutom separata planer för sitt jämställdhets- och tillgänglighetsarbete som också följs upp och utvärderas årligen.

Region Blekinges egna årsredovisning och verksamhetsberättelse går att läsa via hemsidan. Fyra av de regionala kulturverksamheterna finns inom Region Blekinges egna organisation; Musik i Blekinge, Slöjd i Blekinge, Dans i Sydost samt Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg.

EKONOMI

Under förra kulturplanen pekades den professionella dansen samt bildkonst och form ut som särskilda satsningar, då det saknades en regional infrastruktur för dessa konstområden. Detta resulterade i en utökad regional rambudget på 1 Mnkr årligen 2016 samt 2017.

Regionteatern Blekinge Kronoberg fick ett nytt uppdrag att också omfatta den professionella dansen, som ett led i att uppfylla målet om en professionell danssatsning i Blekinge. Den professionella dansen har härigenom stärkts och berikats inom områdena föreställningar och produktioner, kompetensutveckling samt publikutveckling. 2017 beslutade även Statens Kulturråd om 1 Mnkr i statligt stöd till den professionella dansen och Regionteatern Blekinge Kronoberg.

Arbetet med att etablera ett regionalt resurscentrum för bildkonst och form i samarbete med Kulturcentrum och Ronneby kommun

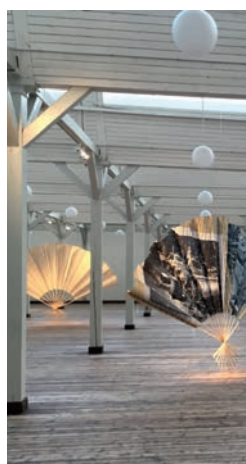
har påbörjats. En handlingsplan för hur arbetet ska bedrivas för att etablera långsiktiga samarbetsformer med Blekinges konstaktörer har tagits fram, samt kompetensutveckling för Blekinges konstutövare och kommuner.

För att utveckla Blekingemodellen, har arbetet med att tillföra flera konstformer påbörjats under 2017.

Under denna kulturplan pekas bildkonst och form, kulturpedagogisk kompetens samt professionella kulturskapares villkor ut som särskilda satsningar.

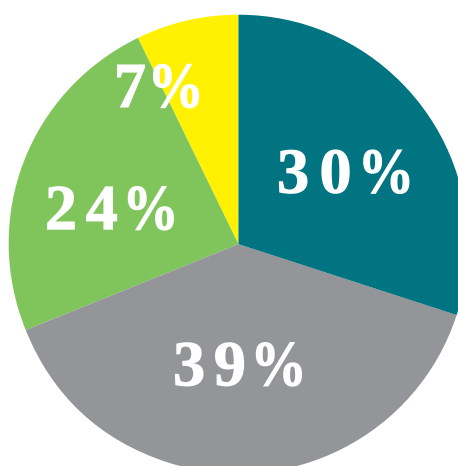
Regional konst- och kulturverksamhet i Blekinge (2017 tkr)

	Regionalt stöd - samverkansmodellen	Statligt stöd - samverkansmodellen	Regionalt stöd - ej samverkansmodellen	Kommunalt stöd - regional verksamhet	Summa	Särskilda satsningar 2018-2020
SCENKONST					24 015	
DANS OCH TEATER						
• Regionteatern Blekinge Kronoberg	6 687	3 836			10 523	
• Dans i Sydost	231	148			379	
• Riksteatern Blekinge	142	159			301	
• Blekinge läns bildningsförbund	850				850	
• Övriga:						
Dans i Blekinge			150		150	
Teatersmedjan			321		321	
Ronneby Folkteater			205		205	
MUSIK						
• Musik i Blekinge	3 040	8 184			11 224	
• Övriga						
Jazz i Hällevik			62		62	
KULTURARV					21 043	
MUSEIEVERKSAMHET						300
• Blekinge museum	7 288	4 685		4 723	16 696	
• Övriga						
Blekinge Hembygdsförbund			72		72	
ARKIV						150
• Blekingearkivet	2 067	547			2 614	
SLÖJD OCH KONSTHANTVERK						
• Slöjd i Blekinge	977	631			1 608	
• Övriga						
Blekinge läns ideella hemslöjd			53		53	
BILDKONST OCH FORM					649	1 200
• Konst i Blekinge		604			604	
• Övriga						
Sveriges konstföreningar i Blekinge			45		45	
BIBLIOTEKSVERSAMHET					3 349	
• Biblioteksverksamhet Blekinge Kronoberg	2 333	1 016			3 349	
LITTERATUR, BERÄTTANDE OCH LÄSFRÄMJANDE						150
• Biblioteksverksamhet Blekinge Kronoberg * ingår i verksamhetsmedlen ovan						
FILM OCH RÖRLIG BILD					1 395	
• Reaktor sydost	982	413			1 395	
TOTAL	25 201	19 618	908	4 723	50 450	
ÖVRIG REGIONAL FINANSIERING						
FOLKBILDNING					9 136	
• Blekinge läns bildningsförbund			3 136		3 136	
Studiedistrikt			6 000		6 000	
VERKSAMHETSSTÖD ÖVR. REGIONALA DISTRIKSFÖRENINGAR			59		59	
STÖD TILL UNGDOMSORGANISATIONER			1 500		1 500	
ÖVRIGA KULTURSTÖD/ UTVECKLINGSMEDEL	600	2 552			3 152	1 000
REGIONAL ADMINISTRATION OCH NÄMND			1 455		1 455	
TOTAL	600		14 702		15 302	
TOTALT	25 801	19 618	15 610	4 723	65 752	2 800

Regional konst- och kulturverksamhet i Blekinge (2017)

- Statligt stöd - kultursamverkansmodellen
- Regionalt stöd - kultursamverkansmodellen
- Regionalt stöd - ej kultursamverkansmodellen
- Kommunalt stöd - regional verksamhet

Region Blekinge

Valhallavägen 1 · 371 41 Karlskrona

Tel 0455- 30 50 00

E-post kansli@regionblekinge.se

www.regionblekinge.se